

Kálvin János az elvetett öt másik sákramentumról

A reformáció minden kérdésére írás mérlegére helyezett választ adott. Nem volt ez más, mint az istenszavakkal kapcsolatos

4. oldal

Táplálkozási zavarok lelki okai és következményei

A táplálkozás alapvető szükségletünk az élet fenntartásához. De nem csak kenyérral él az ember, hanem Isten igéjével is.

6. oldal

Az imádkozó református ember és gyülekezet

Az őskeresztyén gyülekezet életében az apostolok tudománya mellett az imádkozás is meghatározó istentiszteleti tényező volt.

8. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2015. AUGUSZTUS XXVI. ÉVFOLYAM 15-16. SZÁM

RAJZOLT ÁLOM

Egy iraki kisváros iskolájának tanító-nője egy földön fekvő kislányra lett figyelmes. Sietve szaladt a kislányhoz, mert azt gondolta, hogy talán rosszul van, vagy elájult. A földön összekucorodó kislány mellé érve viszont csodálkozva látta, hogy a kislány behunyta szemmel csendesen alszik.

– Mi történt? – hajolt oda a kislányhoz.

– Lerajzoltam magamnak édesanyámat, aki a múlt hónapban halt meg a piacon az öngyilkos robbantásban. Most arra gondolok, hogy az ölében vagyok. Csak olyan hideg a föld... – válaszolta a gyermek. Aztán valaki a telefonjával lefényképezte, a kép pedig napok alatt eljutott szinte mindenbóva a világba.

A kiszolgáltatott, szeretetre éhező, tragikus emberi sors szóltan bizonyosságtétele ez a kép. Nem egyszerűen csak egy szerencsétlen, derékba tört életű gyerek tragédiáját meséli el (mert azt is elmeséli), hanem a 21. század és a modernitás megfeneklését, tanácstalanságát, kiüttlanságát is.

Mert maga a modern ember szenved és rajzol összekucorodva magának örömet és boldogságot a történelem kihűlt betonján. A barbár kegyetlenség, a semmiből megjelenő menekültáradat, ebola-fertőzés, globális felmelegedés, aszály, árvizek mind ugyanazt a kérdést vetik fel: merre balad a világ? (folytatás a 2. oldalon)

RAJZOLT ÁLOM

(folytatás az 1. oldalról)

Talán nincs is még egy olyan álma az emberiségnek, amiből úgy ragaszkodna, mint a világ fejlődésébe vetett illúziója. Hogy a világ, illetve az emberiség fejlődik, halad valahova. Hogy a civilizáció építésének keserves árát, a verejtékkal evett kenyeret érdemes megfizetni, mert mi is egy téglá vagyunk a világtörténelem hatalmas épülő tornyában. Ez a tudat adott erőt minden összeomlás és pusztulás után az újrakezdéshez: minket feldarált ugyan a történelem, keservesen megfizettük az árát, de majd gyermekeinknek jobb lesz. Mert a világ fejlődik.

Úgy tűnik viszont, hogy a világ nem fejlődik, hanem egy helyben jár. Minden szellemi és tudományos vívmánya ellenére is az emberiség nem halad sehova. Vagy ha halad, az a lassú pusztulás. Őva figyelmeztet erre több ezer éve már az isteni kijelentés: lelkeség nélkül nincs civilizáció, szellemi tartalom nélkül nincs kultúra. Még a legpogányabb világhatalom is csak addig tudott növekedni, amíg őszintén és tisztán szívvel tudott binni a saját pogány isteneiben és faragott bálványáiban. A feljegyzések szerint a nagy és dicsőséges római birodalom is akkor kezdett el hanyatlani, amikor elkezdtek becsapni Róma pogány isteneit. Jupiter templomának leromlását pár évtized múlva az egész birodalom romlása követte.

Hát még ha az egy, örök Isten, teremtesnek és pusztításnak, életnek és halálnak Urát vetik el! A tudomány bitté, a keresztény hit babonává, az arab kegyesség démonná, Isten mítosszá vált. A világ fejlődése, a jobb élet álma pedig illúzióvá.

Az ember megpróbál magának hitet és jövőt rajzolni, de már mintha ő maga sem lenne benne. Abol elértek valamit, ott magas kerítésekkel védik magukat azok elől, akik a semmi valósága elől menekülnének a valami illúziójába. Az ott, hon, a semmiben maradók pedig a legrefináltabb módon teremtik meg egymás számára a poklot. Olyan poklot, amit még Isten maga sem tudna elképzelni, amit csak az ember képes megteremteni magának.

Új irányzat terjed a nyugati értelmiségi fiatalok között: „az én gyerekeim nélkül”. Ezek a fiatalok elhatározzák, hogy élnek, megpróbálják a legtöbbet megkapni az élettől, de nem fognak gyermeket nemzeni. Nem akarják gyermekeiket egy olyan világban hagyni, amely feltartóztatlanul rohan önmön végső pusztulása felé. Elvész a világ, mert Isten ismerete nélkül való.

ISKY ISTVÁN

FOGADD BE A ZÖRGETŐ IDEGENT!

„Ott ült Ábrahám a sátor ajtajában, a tűző napon. És felemelte az ő szemeit, és látta, hogy íme három férfi jó. És eléjük sietett a sátor ajtajából, és földig hajta magát, és monda: Jó Uram, ha kedves vagyok te előttem, kérlek, ne kerüld el a te szolgádat. Hadd hozzanak, kérlek, egy kevés vizet, és mossátok meg a ti lábaitokat, és dőljetek le a fa alatt. Én pedig hozok egy falat kenyeret, hogy erősítsétek meg a ti szíveteiket, azután menjetek tovább,... És azok mondták: Cselekedjél, amint szóltál.” (1Móz 18,1-5)

Az ige szerint Ábrahám a sátorajtóban ül. Persze ő nem szabadságon van, neki életformája a vándorlás, a sátorban lakás. Ábrahám ott ül a sátra ajtajában, és arra lesz figyelmes, hogy három személy közeledik. Megtehetné, hogy rájuk sem hederít, de Ábrahám árnyékba invitálja az érkezőket, és hűsítővel kínálja

őket. Pedig nem is sejti, maga a mindenség Ura az, aki vendégként érkezik.

A Zsidókhöz írt levélben ezt olvassuk: A vendégszeretetről el ne felejtkeztek, mert ez által némelyek, tudtukon kívül, angyalokat vendégeltek meg. (Zsid 13,2)

Ábrahám rendkívüli ember, eléggé koros már, gazdag ember emellett, s ha kell, képes háromszáznál is több legényt hadra fogni, és mégis felpattan, s fut vendégei elé. Sőt, meghalázza magát, úgy invitálja a fa alá a jövővényeket.

Mekkora vendégszeretetről s emberségről árulkodik ez a néhány sor...

Mai világunk enyhén szólva is más, hogy ne fogalmazzak túl durván, csak annyit mondok, a ma embere önző, a legtöbb ember csak magával foglalkozik, mások baja, mások igényei, érzései, gondolatai nem számítanak. Ha az ember öreg, már nem akar tovább futni, ha gazdag, csak a pénz hozza lázba, ha hatalmas, másoktól várja el, hogy neki hajlongjanak. Nagyon nehéz a mai világból követendő példákat találni, mikor nyugati mintára lassan végleg kikopik a vendégszeretet. De van valaki, aki gazdag lévén szegény lett, aki hatalmát félretéve önmagát megüresítette, és emberré lett, aki a világ ura, s mégis megmossa tanítványai lábait, sőt meghal a kereszten érted és értem is.

JOBB DOMOKOS

NE NEVEDS KI ISTEN ÍGÉRETEIT!

„És mondták Ábrahámnak: Hol van Sára a te feleséged? Ő pedig így felelt: Ímhol van a sátorban. És monda: Esztendőre ilyenkor bizonynal megtérek hozzád és ímé akkor a te feleségednek, Sárának fia lesz. Sára pedig ott hallgatózik a sátor ajtajában, annak háta mögött aki beszélt. Ábrahám pedig és Sára élemedett korú öregek valának; és már megszűnt Sárának az asszonyi természet. Nevetett azért Sára ő magában, mondván: Vénységemre lenne-é gyönyörűségem? meg az én uram is öreg!” (1Móz 18,9-15)

Isten sok dolgot mond, és mi azok közül sokat megmosolygunk, na, nem azért, mert örülünk Isten szavának, hanem azért, mert nem vesszük komolyan Isten ígéreteit, mert néha nem hihető, mondhatnánk nem ésszerű, nem racionális, amit Isten állít.

Sára 90 éves, és hallja, hogy arról beszélnek, neki fia születik egy év leforgása alatt, neki, aki eddig meddő volt, s bármit tett, az is maradt. Emberileg tényleg a legkevesebb, hogy kunco-gunk efféle dolgokon, hogy egy öregasszony gyermeket foganhat méhében, és szülhet, tényleg nevetséges, sőt lehetetlen. De ami lehetetlen az embernél nem az Istennél. Sára azért kételkedik, mert ő maga öreg, mert a férje is öreg, mert biológiailag képtelenség a gondolat is,

mert egyszerűen lehetetlen. Mert a halál, a pusztulás elnyeli az életet, ez a világ rendje...

A ma emberének is ez okoz gondot, a halál erősebb az életnél, így gondoljuk, így látjuk sokszor, ezért hihetetlen a feltámadás ténye, gondolata. Azt gondoljuk, a halál mindig legyőzi az életet, mert aki élt, mind meghalt, és aki él, szintén valószínű, mind elpusztul előbb vagy utóbb.

Erre azt mondja Isten, hogy életet ajándékozok neked, örök életet: sok ember számára tényleg hihetetlen, sőt nevetséges. Ha Lázárral megtette Jézus, hogy feltámadjon, ha Sárával megtette Isten, hogy fia szülessen, veled is tehet jót, csak el kell hinned. Sára itt még nevet, de később már hisz, azt letagadja, hogy magában nevetett, a Zsidókhöz írt levél így beszél róla: Hit által nyert erőt Sára is az ő méhében való foganásra, és életkora ellenére szült, minthogy hűnek tartotta azt, aki az ígéretet tette. Azért is egytől, még pedig mintegy kihalattól annyian származtak, mint az égnek csillagai sokaságra nézve, és mint a tenger partja mellett a fővény, mely megszámlálhatatlan.

Ha nevezsz az örömtől, tedd, mert már tudod, hogy Isten téged is nagyon szeret.

JOBB DOMOKOS

ISTEN BIZALMASÁNAK LENNI

„És monda az Úr: Eltitkoljam-e Ábrahámotól, a mit tenni akarok? Mert Ábrahám nagy és hatalmas néppé lesz; és benne megáldatnak a földnek minden nemzetségei. Tudom róla, hogy megparancsolja az ő fiainak és az ő háza népének ő utána, hogy megőrizzék az Úrnak útját, igazságot és törvényt tévén.” (1Móz 18,17-21)

Csodálatos, hogy Isten milyen tapintatos, nem mondja el, mit hallott Szodoma és Gomora lakosairól. Egyrészt sem Ábrahámot, sem az ígeolvasót, vagy igehallgatót nem akarja untatni a részletekkel, másrészt nem akar tippet adni, hogy hogyan lehet még elkövetni a bűnt.

Néha rácsodálkozom, hogy filmekben mit ki nem találnak, miket meg nem mutatnak a kedves nézőnek. Azon meg kimondottan felháborodok, ha a hírekben teszik ugyanezt, de persze a szabályoknak megfelelően kiteszik a 18-as karikát, vagy bemondják: Felhívjuk kedves nézőink figyelmét, hogy a műsorszám a nyugalom megzavarására alkalmas képi és hanghatásokat tartalmaz, továbbá a személyiséget károsító.

Hát köszönöm szépen... Mi sokszor olyanok vagyunk, mint a tékozló fiú bátyja, aki pikáns részleteket tud öccse életéről. Aki mások hibáin csámcsog, s közben ő is megéri a pénzét, s a Deákné vászna is drága hozzá képest.

Az emberek általában két nagy hibát követnek el: nem törődnek a saját dolgukkal, illetve más dolgával törődnek. No, hát Isten nem ilyen. Csak azt mondja tovább, ami épít, ami használ, nagyon nagy tapintattal és szeretettel

közöl dolgokat, ezt jó volna tőle megtanulni. És azt is, hogy nem adunk hallomásokra.

Isten azért megy Szodoma és Gomora felé, hogy megbizonyosodjon, tényleg úgy van-e minden, ahogy hallotta, hogy lássa, mi is van ott.

Persze Isten tudja, hogy Szodoma és Gomora romlott, hogy minden úgy van, ahogyan hallotta, hisz Isten mindent tud, és mindent lát, nem kell neki elgyalogolnia odáig. Most csak azért teszi, hogy Ábrahámot tanítsa, mi is az eljárás. Hallok valamit, s megbizonyosodom róla. Isten minket is szüntelen tanítani, nevelni akar most is, azt mondja: Ne ítéld hallásból, lásd!; vagy: Ne ítéld úgy, hogy csak az egyik vitás felet hallgatod meg, hallgasd meg mind a kettőt!; vagy: Ne ítéld, hogy ne ítéless!

JOBB DOMOKOS

ALKUDOZÁS A MINDENHATÓVAL

„Talán van ötven igaz abban a városban, avagy elveszted-é, és nem kedvezel-é a helynek az ötven igazért, a kik abban vannak? Távol legyen tőled, hogy ilyen dolgot cselekedjél, hogy megöld az igazat a gonosszal, és úgy járjon az igaz mint a gonosz: Távol legyen tőled!” (1Móz 18,23-26)

A párbeszéd a világ egyik legcsodálatosabb dolga. A beszéd a kommunikáció csúcsa, de, hogy lehet kérdezni, és válaszolni, hogy lehet egyezkedni, és születik kompromisszum, hogy lehet alkudozni, és lesz üzlet, ez mind a párbeszédnek köszönhető, ez magánál a beszédnél százszorta többet ér. Az meg már csak hab a tortán, hogy Istennel lehet beszélgetni, hogy őt lehet kérdezni, vele lehet egyezkedni, alkudozni.

Ábrahám nincs alkupozícióban, mint ahogyan mi sem vagyunk, de a Teremtő van annyira nagyvonalú, vagy szeret annyira, hogy végighallgat. Ábrahám érvei észérvek, s az emberi élet értékét, az igaz emberi élet lényegét fogja meg, mikor tízenként, ötönként ötvenről tízre alkudja le a kvótát, ami kell Szodoma megmeneküléséhez. Merészsége és szerénysége, rámelegessége és tőtevasága egyszerre jelen van Ábra-

hámnak ebben a beszélgetésben, és sikeresnek mondhatnánk a diplomáciai fellépést, de egy hibát elkövet. Nem megy lejjebb. Úgy gondolja, tíz igaznak kell lennie egy városban, létehetetlen, hogy ne volna annyi ember között tíz igaz. Elbizza magát, s megáll. Sokszor mi is azt hisszük, hogy jó helyen vagyunk, meg kell állni, sajnos sokszor mi is tévedünk. Csalódunk másokban s még magunkban is, nagyon sokszor nem találunk igazságot.

És te mernél szólni a másikért, vagy magadért se mersz? Tudd meg, Isten azért az egyért neked is megbocsát! Fogadd el kegyelmét.

Isten téged keresett, és megtalált, s most azt kéri, térj vissza a tiedhez, és oszd meg velük, hogy jó az Ő közelében lenni, milyen jó vele értekezni, kommunikálni, beszéld el nekik, családodnak, barátaidnak, milyen jó, ha érzed a Mindenható jelenlétét, s milyen elveszett vagy, ha homályba burkolózik, s nem mutatja magát. Milyen jó tudni, hogy szeret az a valaki, aki a világmindenség Ura.

Én még csak azt kívánom, mindig légy a helyeden, ott ahová Isten tett, küldeni akart.

JOBB DOMOKOS

LÉGY TE IS

IMAMEGHALLGATÁS!

Aki Krisztus evangéliumában van, sohasem magányos! Miért? Mert egyrészt tudja, hogy Jézus mindig vele van. Másrészt, mert bármilyen nagy a távolság, imádkozhat a testvééréért, így lélekben közösségekben van vele. Az ima összetart bennünket, sőt mi magunk lehetünk imameghallgatással. Csak kérjük!

Történet szerint egyszer egy kaliforniai középiskola diákjai három hónapon keresztül készültek arra, hogy a szünidőre Mexikóba utazzanak, és ott segítsenek a szegényeken. Imádkoztak Istenhez, hogy használja őket csodálatos módon. Nagy várakozással a szívükben el is utaztak egy kis gyülekezetbe. Amikor vasárnap reggel megérkeztek a kis faluba, azt látták, hogy a templom, ahol szolgálni akartak, csúnyán leégett. A tető beszakadt, már csak a négy fal állt. Óvatossan léptek be az épület maradványai közé, ahonnan egy éneket hallottak felcsendülni spanyolul. Egy elcsigázott, csüggedt lelkész és kilenc gyülekezeti tagja, akik éppen délelőtti istentiszteletük közepénél tartottak, zavart tekintettel fogadta őket.

Nyilvánvaló volt, hogy nem érkezett meg hozzájuk az a levél, amelyben a csoport a szolgálati szándékát jelezte, így aztán fogalmuk sem volt róla, hogy a csoport eljön, hogy velük töltsen ezt a hetet. Az ének után a lelkész megszakította az istentiszteletet, hátrament a középiskolás diákokból álló csoporthoz, és azt kérdezte tőlük: „Qué pasa?” (amit a csoport így értelmezett: „Ugyan mi a csodát kerestek ti, gazdag fehér gyerekek, itt, a mi templomunkban?”).

Hosszas hallgatás után az egyik tanuló megszólalt:

– Keresztény fiatalok vagyunk, és azért jöttünk ide, hogy szolgáljunk. Amikor a lelkész ezt meghallotta, a szemé megtelt könnyel.

– Három hónappal ezelőtt valakik a faluból felgyújtották a templomunkat – magyarázta. – Azóta imádkozunk, hogy Isten küldjön segítséget, de már feladtuk a reményt, hogy valaha is jön segítség. Dicsőség Istennek!

A harmincöt tanuló döbbsen csendben állt. Sokszor hallották már, hogy Isten használni akarja őket, és most életükben először meg is tapasztalhatták. Csodálkozásában az egyik tanuló odafordult egy másikhoz, és azt mondta:

– Ezt nem tudom elhinni. Imameghallgatással lettünk!

Te kiért imádkozol ma?

RÁCZ ERVIN

HÁZASSÁG: SZENT, SZENTSÉG, MEGSZENTELŐDÉS

A római katolikus egyház azt tanítja, hogy a házasság szentség: amit Isten egyszer egybeköt, azt az ember soha el nem választhatja. Mi, reformátusok, – bár ki-mondjuk a „holtomiglan-holtáiglan”-t – a házasságot szentnek tartjuk, de a mi vallásunk megadja azt a lehetőséget a házastársaknak, hogy ha az pokollá válik, a házasságot felbonthassák, táru-ljon ki a kapu az újrakezdesre. Sokáig a házasságot a reformátusok is úgy kezelték, mint szentséget, kevés példa volt annak felbontására.

Ma már egyre többen vannak, akik könnyen megoldható problémák miatt érzik magukat úgy, hogy pokol az életük, eluálnak, és egy idő után döbbennek csak rá, hogy pokolból pokolba menekültek, legtöbbször olyan pokolba, ahonnan nincs visszaút. Azok, akik így tesznek, vajon elmondják-e minden nap azt, hogy: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétke-zőknek”!?

Ma már az sem gyakori, hogy egy férj és egy feleség, akik úgy érzik, hogy pokol az életük, a gyerek miatt maradnak együtt. Úgy tartják, hogy a jelenlegi, modern világban a gyereket lehet elváltan is közösen nevelni. Valóban lehet, de milyenek? Milyen férj vagy feleség lesz abból, aki nem tapasztalja meg a házasság örömeit, nem részese a házassági évfordulóra, a születésnapra vagy névnapra szánt ajándék becsomagolásába és elrejtésébe? Hogyan fogja az majd az ő házastársával megoldani a problémákat, ha ő sosem lát ilyet?

Azok, akik elmondják naponta: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”! – azok hamarabb keresik a megoldásokat a problémákra, mint a válás-hoz vezető utat. A református vallásban a házasság nem szentség, a református családban a házasság szent! Nem kell eljutni addig, hogy az pokollá váljon. De mi a pokol? Hol kezdődik a pokol? Mi az, amit nem lehet megbocsátani, jóra fordítani? Ha megvizsgáljuk a mai válófelek életét, könnyen kiderül, hogy százból kettő van, ami nem megmenthető. Egy kevés alázattal, a világ ajánlotta illúziókkal való leszámolással, és a másikhoz való tudatos odafordulással újra fellángolhat a tűz, a szerelem és a szentség tüze.

ELEK GYÖRGY

KÁLVIN JÁNOS TANÍTÁSA A REFORMÁCIÓBAN

A reformáció legfontosabb újítása az volt, hogy minden kérdést a Szentírás mérlegére helyezve értékelt. Nem volt ez máshogy a sákramentumokkal kapcsolatban sem. Kálvin János Intititiojában nemcsak a keresztség és az úrvacsora értelmezését helyezte új alapokra, de a hét szentség másik öt „tagjáról” is jól megalapozott tanítást és cáfolatot fogalmazott meg.

Véleménye szerint a kérdés megvitatásának legnagyobb akadálya a sákramentum szó értelmezése és magyarázata. A katolikus egyház ugyanis kötetlenebbül használja a sákramentum fogalmát, mint a reformátorok. Értelmezésük szerint a sákramentum a láthatatlan kegyelem látható formája, ezért minden külső ritus, szertartás és kegyességi gyakorlat szentségnek számíthat.

Ezen az alapon beszélnek hét szentségről, bár ezt az egyházi hagyományon kívül nem sok minden indokolja, hiszen még maga Szent Ágoston (Augusztinus egyházatyja) is csak két sákramentumról beszél. Kálvin ezzel szemben azt tanítja, hogy a sákramentum „olyan jegy, amely Isten végrendeletét vagy ígéretét pecsételi meg, ezért sákramentumot ember nem alapíthat”. Ezt az alapvető szem előtt tartva cáfolja végig az úgynevezett öt sákramentumot.

Heidelbergi Káténk 66. kérdése ugyanezt tanítja a sákramentumokról: látható szent jegyek és pecsétek, amelyeket Isten azért szerzett, hogy az azokkal való élés által az evangélium örök életéről szóló ígéretét még jobban és még egyértelműbben megértse és megpecsételje.

A BÉRMÁLÁS (KONFIRMÁCIÓ)

A bérmálás (a szláv birmatovaty, megerősítő szóból ered) szokása még az egyház korai századaiban alakult ki. A keresztyén családból származó gyerekek felnöve a katekumenusok (megkeresztelésre készülő felnőttek) közé álltak, hogy ők is elsajátítsák a hit titkait, aminek végén kikérdezték őket a tanultakból és hitvallást tettek a püspök és a nép előtt. Ezt követte a kézrátétel szertartása, ami még nagyobb méltóságot és tisztességet adott az eseménynek.

A római felfogás szerint a bérmálás jelentősége abban áll, hogy a Szentlélek kegyelmet növelő ereje közöltetik általa. Akik a keresztségben ártatlanságot nyertek, azokat a bérmálás szentsége a harcra készíti fel. Ebben erősítettnek meg az olajjal való megkenésen szertartásában.

Kálvin ellenvetése ezzel kapcsolatban nem pusztán annyi, hogy nem találunk a Szentírásban olyan isteni ígéretet, ami bizonyítaná, hogy a kenet valóban a Szentlélek eszközlője, de így azt a tévhitet is támasztják, miszerint a keresztséget az olaj tenné teljessé. Mintha a keresztséget csupán bűnbocsánatra kapnánk, és akik nem bérmálkoznak, azok csupán félkeresztyének lennének! – mondja Kálvin.

Mintha a vértanúk vagy az apostolok tehát nem teljes keresztyének lettek volna! Ennyi erővel Krisztus leheletét is nevezhetnénk sákramentumnak, hiszen Húsvét estjén így közöltetett velük a Szentlélek (Jn 20,22)! Ugyanígy a kézrátétel sem feltétele Szentlélek kitöltésének, ami Augusztinusnál sem egyéb, mint imádság az Észak-afrikai üldözések miatt elmenekültek egyházba történő visszafogadására. Nem volt szükséges újrakeresztelni őket, hogy „a békeség köteléke által Szentlelket nekik ajándékozza az Úr”.

Kálvin a bérmálással kapcsolatos vizsgálódását azzal az ajánlással zárja, hogy az egyház térjen vissza a katekizáció és a konfirmáció eredeti gyakorlatához a kikérdezés szokásával együtt, ami mindenkire nézve hasznosnak bizonyulna. A szülőket a nyilvános megszegyenülés lehetősége arra serkentené, hogy gyermekeik tanítást el ne hanyagolják; nagyobb lehetne a hitbeli egyetértés a keresztyének között; nem utolsó sorban pedig, ha kevesebb lenne a tudatlanság, akkor kevesebb mozgásteret maradna a szekták tév tanításainak is.

A GYÓNÁS

A nyilvános bűnbánat az egyház régi és hasznos hagyománya volt. A bűnbánó lelkeket a kirótt elégtétel teljesítése után ünnepélyes kézrátétellel fogadták vissza a hívek sorába, ami azt jelképezte, hogy a bűnöst Isten is a maga színe elé emelte. Azért pedig, hogy még nagyobb súlya legyen a gyónásnak, a püspökök végezték ezt a ceremóniát.

Kálvin nem vitatja, hogy ez a régi szertartás szent és hatásos lehetne, ha a régi formájában visszaállítanák (idővel ugyanis az egyház kisajátította, és megrontotta a magánfeloldozás gyakorlatával), de a kézrátételt mindenképpen közömbös, azaz az üdvösség szempontjából elhagyható dolognak tartja.

De mitől lesz a gyónás sákramentum? Hiszen a sákramentumnak az a szerepe, hogy „a szemmel észlelhető dolgokról az értelemmel felfoghatókra vezessenek át”, márpedig itt a kézrátételen kívül nincs semmiféle testi alak, ami lelki gyümölcsöt jelenítene meg. Nincs sem isteni ígéret hozzákapcsolva, sem Krisztustól rendelt ceremónia, csupán merő emberi találmány az egész sákramentum! – fakad ki Kálvin.

Téves az a tanítás is, amit Szent Jeromosnak (347-420?) tulajdonítanak, miszerint ha valaki bűnnel szennyezi be a keresztségben kapott tiszta ruháját, a gyónás által megtisztíthatja azt. Mintha a bűn eltörölhetné a keresztséget, vagy a gyónás és a vezeklés helyreállíthatná azt? Akkor szólsz helyesen a kérdésben – tanítja Kálvin –, ha a keresztséget nevezed a bűnbánat sákramentumának, mert ez adatik a bűnbánó lelkek megerősítésére!

(folytatás az 5. oldalon)

ELVETETT ÖT MÁSIK SÁKRAMENTUMRÓL

AZ ÜGYNEVEZETT UTOLSÓ KENET

Ezt a harmadik koholt sákramentumnak nevezi, amit csak a püspök által megszentelt olajjal, kizárólag halálveszély esetében lehet kiszolgáltatni. Ennek kettős hasznát tulajdonították: a bűnbocsánat és a testi betegség enyhítése mellett a lélek üdvösségére is szolgál – állítják ők. De tanításuk szerint nem is Krisztus, hanem Jakab apostol szerezte ezt a szentséget (Jak 5,14-15), amikor a betegek gyógyítására az Úr nevében az olajjal való megkenést ajánlja. Ez pedig pusztá hiábavalóság, hiszen egyfelől az apostoli szerzőség azonnal kizárja a sákramentumok sorából, másrészt pedig a Szentlélek elleni sérelem az olajnak tartani a gyógyítás erejét, nem pedig Isten helyreállítását látni benne.

AZ EGYHÁZI RENDEKRŐL

Kálvin szerint ez a „szentség” a legtermékenyebb, hiszen hét másik sákramentumot tartalmaz magában. Ide tartozik a négy kisebb rendbe sorolandó ajtónállók, felolvasók, ördögűzők és gyertyavivők (akolitusok), illetve a három nagyobb: az aldiakónusok, a diakónusok és áldozópapok csoportja.

Mindegyiket Krisztus szolgálatához kötik azzal, hogy Krisztust „kollégájukká teszik”. Ajtónállói szolgálatát akkor töltötte be a mi Urunk, amikor az árusokat kiűzte a templomból; az olvasóit akkor, amikor a zsinagógában felolvasott; ördögűzőként a süketnémát gyógyította meg nyálával elkevert sárral; a gyertyavivői szerepet akkor, amikor azt mondta önmagáról: „aki engem követ nem járhat sötétségben”; aldiakónusként megmosta tanítványai lábát; daikónusként testét és vérért szétosztotta az úrvacsorában; áldozópapi tisztét pedig a golgotai kereszten töltötte be.

Felszentelésükhöz pedig külső jegyeket is párosított az egyház. A papi rendhez való tartozás jele a tonzúra (szerzetesi kerek hajkivágás a fej tetején), az ajtónállóknak adott templomkulcs, az olvasó Bibliája, az ördögűző formulák, a gyertya és a vizeskancsó, az ostyá és az olaj – mind-mind a végzendő szolgálat megszentelt eszközei voltak.

Bár a diakónusi szolgálatról Kálvin maga is elismerően szól, és szívesen visszaállítaná az egyházban, de kizárólag az eredeti, apostoli formájában szeretné azt látni. Semmi esetre sem ért egyet azzal, hogy a korabeli diakóniának elnevezett templomi szolgálatot sákramentumnak tekintsék, mert az nem egyéb, mint az ószövetségi lévíták papokat segítő kétkézű munkája, amit manapság református egyházunkban többnyire a harangozók végeznek.

A HÁZASSÁG

Egyetlen „állítólagos szentség” maradt még hátra: a házasság. Erről mindenki elismeri,

hogy Isten rendelése, de szentség-jellegét VII. Gergely pápáig (1073-1085) senki sem vette észre. A sákramentum jel-részére nézve előszertetettel hivatkoznak Krisztus lelki egyesülésére az egyházzal, amit a házasság jelképez. Krisztus azonban azt is mondja, hogy a mennyek országa hasonló a mustármaghoz is, a kovászhoz is és a jó pásztorhoz is – talán bizony ezeket is sákramentumnak kellene tekinteni? – kérdezi Kálvin.

Arra az érvre pedig, hogy Pál apostol maga mondta sacramentumnak a házasságot (Ef 5,28-32), az a válasz, hogy itt a latin Biblia egyszerű félrefordításról van szó. Pál apostol ugyanis titokról, misztériumról beszél az eredeti görög szövegben, utalva is Ádám és „oldalbordája”, Éva titokzatos kapcsolatára.

Kálvin cinikusan még azt is hozzát teszi, hogy ha a házasság valóban sákramentum, akkor miért zárkoznak el előle éppen a papok? Azzal sem érvelhetnek, hogy nem akarják megrontani testük templomát a nemi közönség vágyával, hiszen ők maguk tanítják, hogy ez is a sákramentum része, mert ebben ábrázolódik ki nyilvánvalóan az egyesülés köztük és Krisztus között.

ÖSSZEFOGLALÁS

Jól láthatjuk tehát, hogy mekkora az eltérés szentség és szentség között. A láthatatlan kegyelem láthatói formáit az egyház kiábrázolhatja ugyan, de csak úgy, ha Krisztus parancsán alapszik, és ígéretére irányítja a figyelmet. Az öt állítólagos sákramentum kérdésében ezek részben vagy teljesen hiányoznak.

A konfirmáció ugyanis hitünkben való megerősítés, de nem a kézzátétel miatt. A bűnbánat előre visz az üdvösség útján, de nem a papi feloldozás okán. Az utolsó kenet lelki megnyugvást adhat, de a gyógyulást Isten adja, nem pedig a mágikus olaj. Az egyházi szolgálat szent dolog, ezért nem szabad azt könnyelműen a kegyeskedés tárgyává tenni. A házasságot pedig Isten valóban az emberi élet rendjéül adta, de ettől még nem sákramentum, ahogyan sok ahhoz hasonló dolog sem az!

TOKÁR SÁNDOR

A II. HELVÉT HITVALLÁS TANÍTÁSA A PURGATÓRIUMRÓL

Hitvallásunk egy külön fejezetet, a XXVI-ikat szenteli a hívők temetéséről és a holtak körüli gondoskodásról, a purgatóriumról és a szellemek megjelenéséről szóló kérdéseknek.

A halottak testét nem hányja el Krisztus egyháza, mint valami döglött kutyát. Elismeri ugyanis, hogy a test a benne lakozó Szentlélek temploma volt, elismeri, hogy a testet a feltámadás és az örök élet dicsősége reményében temetjük el.

Elítéli azokat, akik „a halottakért áldoznak, pénzért bizonyos imádságokat mormolnak, hogy aztán ilyen szolgálataikkal kiszabadítsák övéiket azokból a gyötrelmekből, amelyekben a halál folytán jutottak, és úgy vélik, hogy efféle halotti énekekkel ki is lehet szabadítani onnan.”

„Amit pedig némelyek tanítanak a tisztítóútról, ellentétben áll a keresztyén hittel.” A halál után „semmi helye nincs az elégtételnek, hanem következik vagy a boldogság vagy az örök nyomorúság. Mert ha kivezető út lenne a purgatóriumból, akkor többé semmi helye nem volna a bűnbánatnak.” „Ha minden lélek Krisztus egyetlen és egyszeri áldozatáért tisztul meg, ugyanígyra, hogy semmi fogyatkozása sincs a megtisztulásnak, akkor kérdézem, mi szüksége van a tisztító purgatórium közbejöttének?” Tehát a purgatórium koholmány és iszonyatos káromlás Krisztus Jézus, Isten Fia tisztító érdeme ellen.

„Amit viszont a szellemekről vagy a halottak lelkeiről tanítanak, hogy némelykor megjelennek az élőknek és tőlük olyan szolgálatokat kérnek, melyek által megszabadulhatnak, az ilyen kísérteteket az ördög incselkedései, mesterkedései és ámtásai közé soroljuk, aki ahogyan a világosság angyalának tudja álcázni magát, ugyanúgy törekszik az igaz hitet felforgatni vagy kétségessé tenni. A hívők lelkei Istennél örvendeznek a mennyben, várván amíg testük is feltámad...nem elegendnek a mi földi dolgainkba, nincs tudomásuk sem rólunk, sem dolgainkról, aminél fogva nem háborítja sem a velünk, sem a mi dolgainkkal való foglalkozás. Nem is gyötrődnek miattunk, hogy futkossanak, és kérjék Istent érettünk, hogy dolgainkat nyomon kísérvék és közbenjáróink legyenek.” (Forrás: II. Helvét Hitvallás magyarázata, Kolozsvár, 1968)

KEREKES JÓZSEF

TESTEM ÉS LELKEM

Lélek és test egységben van, és amikor felborul az egyensúly a lélekben, megjelenhetnek a táplálkozási problémák is. Nem véletlenül étvágytalan a szomorú ember, és nem véletlenül eszik sok édes-séget az, aki stressz helyzetben van.

A táplálkozási zavarok megmutatkoznak elhízásban és kóros sovány-ságban is. Mindkettő jel arra, hogy az egyensúly valahol felborult. A legrosszabb az, amikor annyira titkolható a zavar, hogy nem jelenik meg a testsúly-probléma.

Ez egy eléggé modern kori zavar, hiszen a régi időkben az emberek másként éltek, mint manapság, és nem használták az étkezést kompenzálásra. Dolgozni kellett nap mint nap, sőt nehéz fizikai munkát végezni, ehhez pedig kellett az energia. Nem is étkeztek túlságosan változatosan, és az aktív lakosság el sem hízott, hiszen ledolgozta. Ráadásul sok lelki problémára megoldást is jelentett a fizikai munka. Régen az étel a mindennapi élet része volt, ma már vigasztaló, görcsoldó szerepe is van. Ez viszont beláthatatlan következményekhez is elvezethet.

A Biblia is ad utasítást azokra az étel-ekre, illetve azok mennyiségére, akik főlőslegese: „Ne fogd meg, meg se kóstold, még csak ne is illesd (...) amelyek bölcsességnek látszanak ugyan a maga választotta istentiszteletben, és alázatoskodásban és a test gyötetésében, de nincs bennük semmi becsülni való, mivelhogy a test hizlalására valók.” (Kol 2,21.23)

Az étkezési zavarok különböznek ugyan egymástól, de sok bennük a hasonlóság. Az ilyen problémával küzdő emberek az étkezéssel illetve a testük alakjával jóval többet foglalkoznak, mint mások, központi téma ez életükben, gyakran a kapcsolataik és szociális életük rovására.

A táplálkozási zavarral küzdők általában ragaszkodnak az általuk idealizált testhez, és mindent meg is tesznek azért, hogy ezt elérjék. Szinte kényszeresen állnak az étkezéshez vagy a sportoláshoz, ezért nem tudnak teljes életet élni.

Gyakori, hogy nem helyesen ítélik meg a saját testüket, bár másokat reálisan látnak.

Sok szorongás, állandó önértékelési zavar kíséri a testi tüneteket, amelyekről a páciensek szenvednek. Az időben megkezdett kezelés sokat segíthet, hogy a betegség ne tegye tönkre a beteg életét és egészségét, és teljesebb életet tudjon élni.

Ha a lelked éhezik, akkor ne a testet tápláld! A léleknek is megvannak a maga szükségai, és a lélek legnagyobb szüksége az Istenben való békesség.

T. BEA

TÁPLÁLKOZÁSI ZAVAROK LELKI OKAI

A táplálkozás, étel-ital fogyasztás alapvető szükségletünk az élet fenntartásához. Akkor beszélhetünk helyes táplálkozásról, ha az ételmennyiség és a leadott energia egyensúlyban vannak. Egyszerűbben fogalmazva, ha le tudjuk mozogni azt, amit eszünk, vagy megfordítva: annyit eszünk, amennyire a testnek szüksége van.

A LEGGYAKORIBB TÁPLÁLKOZÁSI ZAVAROK

ANOREXIA

Főként nőket érint. Ennek az evési problémának fő jellemzője, hogy a beteg drasztikus mértékű fogyásra törekszik. Orvosi esetek tekintetében az, aki legalább 15%-kal könnyebb, mint a legkisebb normális súlya. Az önhezvetéshez gyakran társul kényszeres tornázás is. Mindezek hátterében az áll, hogy az anorexiás személy testképe torzult, túl kővérnek látja magát. A betegség azért is figyelemre méltó, mert a kialakulása után a halálzási arány eléri a 8-9%-ot.

BULIMIA

A bulimia az anorexiához hasonlóan gyakran diagnosztizált táplálkozási zavar, amelyek tünetei gyakran keverednek is egymással. Az anorexiával ellentétben itt vezető tünet a többkevesebb rendszerességgel, de minimum heti gyakorisággal jelentkező falásrohamok, melyek során hatalmas kalóriamennyiségek elfogyasztására kerülhet sor. A bulimiás falásrohamok néha éjszaka, szinte félálomszerűen, „transzállapotban” jelentkeznek.

Ezeket a „zabálásokat” szinte törvényszerűen lelkiismeret-furdalás, önvádások követik, mely szorongásos állapotokat eredményez, bár fontos, hogy magának a falásrohamnak is többnyire szorongásoldó célja van.

Ellentétben az anorexiásokkal, a betegek testsúlya nem feltétlenül jelzi a bajt, ez meglehetősen a probléma felismerését.

Létezik a bulimiának egy átmenetinek nevezhető formája, ez az úgynevezett túlevéses zavar, vagy kényszerévés. Ez nem jár a bulimiára jellemző súlycsökkenő technikákkal, de mivel túlevési epizódok jellemzőek, így ezek az egyének általában túlsúlyosak, kövérek.

ORTOREXIA

Az ortorexia első hallásra egyáltalán nem veszélyes, lényege hogy a biomániás kizárólag

egészséges tápanyagokat vesz magához. Sajnos a legtöbb esetben a beteg nem tudja, hol a határ, és ha nem jut hozzá a lehető legegészségsébb alapanyagokból készült ennivalóhoz; inkább nem eszik semmit.

EXOREXIA

Napjaink legújabb testképzavarral kapcsolatos betegsége az exorexia, melynek lényege a túlzásba vitt testmozgás. Leginkább a fiatal nők veszélyeztetettek. Leggyakrabban hétköznapi, az egészséges életmódra való törekvéssel indul, ám valahol öngerjesztő folyamatként az edzés válik az élet értelmévé, az egyént meghatározó tevékenységgé.

PREGOREXIA

Az angol pregnant (várandós) és az anorexia szavak összetételéből született pregorexia kifejezés azt az újabb típusú evészavart jelöli, amelynek során a leendő anya képtelen elfogadni az anyasággal járó pluszkilókat, és szigorú fogyókúrába, edzésbe kezd, hogy megőrizze vékony vonalait.

OBESITAS

Elhízásról akkor beszélünk, ha az egyén testsúlya a kívánatosnál 20%-kal nagyobb.

Bár az elhízás hátterében lehetnek betegségek is, a túlsúly leggyakoribb okozója a helytelen életmód. Az ok egyszerű: testsúlyfelvételt okoz, ha a kalória-bevitel tartósan meghaladja a fizikai aktivitással leadott kalóriát.

INVERZ – FORDÍTOTT – ANOREXIA

Főként férfiakat érint. Az inverz anorexia komoly, életet veszélyeztető evészavar, amely állandó evéssel és jelentős testtömeg-gyarapodással jellemezhető. Főleg fiatal, 17-25 év közötti férfiaknál fordul elő, akik elutasítják az életkorhoz, testmagassághoz, testalkathoz, aktivitási szinthez tartozó normál testtömeget. Kifejezetten félnek a fogyástól, soványságtól, állandó gyengeségérzés, szigorú testépítő-edzés, testtömegre és testalkatra irányuló, extrém figyelem jellemezi őket.

Ezek az egyre sokasodó táplálkozási zavarok mutatják, hogy a modern társadalom lelkében súlyos sebeket hordoz. Ez szorosan összefügg a társadalomnak az Istentől és az egyháztól való elfordulásával.

A megoldás és a gyógyulás kettős természetű kell legyen: egyrészt tudatosítani a betegséget, másrészt pedig egy elmélyült, Istenhez hűséges lelki életet kezdeni.

TÓTÓS BEÁTA

REFORMÁTUS DIAKÓNUSKÉPZÉS NAGYVÁRADON SZAVAINK VAKÁCIÓJA

Dr. Kovács Ábrahám teológus és történész, a Debreceni Hittudományi Egyetem dogmatika tanszékének docense. Princetomban szerzett teológiai magiszteri diplomát, majd 2003-ban Edingburghban doktorált. Tanított a pápai teológián, habilitációját a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen tette le. A nagyváradai Partiumi Keresztény Egyetem teológiai tanszékének tanára.

– Minden teológiai központnak megvan a maga arcéle. A váradai Partiumi Keresztény Egyetemnek, illetve a teológiai tanszéknek milyen arcéle van?

– Ha megnézzük az embereket a református egyházban, azt látjuk, hogy eltérőek a kegyességek. Az enyém nem olyan, mint a tanszék vezetőjéé. Vannak átfedések, és vannak különbségek, de úgy gondolom, hogy ez egy jó szimbiózis. Így kellene kinézni egy teológiai tanszéknek, ahol több nagy, eltérő teológiai gondolkodás, személyiség él és hat együtt. Határozott törekvésem az, amennyire én is hozzájárulhatok ehhez a folyamathoz, hogy úgy alakítsuk ki a tanszéknek a profilját, hogy az különböző teológiai elveket, illetve kegyességeket képviseljen. Az mindig hasznos, ha megvan egymás kölcsönös elfogadása teológiai hitbeli tekintetben, és tudnak együttműködni. Én a pluralitásnak és a sokszínűségnek vagyok a híve.

– Váradon az egyetemi vagy éppen az egyházi közéletben van erre nyitottság?

– Én kívülről jövök. Ahhoz, hogy én ezt megítéljem, itt kellene élnem. Eltökélt szándékom viszont, hogy a különböző kegyességi teológiai irányzatokat egy kicsit közelebb hozzam egymáshoz, mert ha van nyitottság, nagyon sokat tudunk tanulni a másiktól. Nem hiszek a szekértáborokban.

– Mi a Partiumi Keresztény Egyetem teológiai tanszékének erőssége?

– Akadémiai léptékekkel mérve még az elején vagyunk, de a már pár éve épülő professzori csapat – nemzetközi értelemben is – feltétlenül erősnek számít. Pálfi József tanszékvezető olyan neves szakembereket hívott meg, mint Gaál Botond akadémikus vagy Kovács Ábrahám, Pásztori Kupán István, Hézsér Gábor, Fruttus Levente – nemzetközileg elismert professzorok. Természetesen a sort másokkal is lehetne folytatni. A másik, jó reménység szerint leendő erőssége a már egy éve működő diakóniai szak.

– Szükség van diakóniai szakképzésre? Van ennek jövője, helyes teológiai irány ez, hangsúlyt fektetni erre?

– A teológia, bármelyik teológiai diszciplínáról is legyen szó, egy dolgot szolgálhat: Krisztus országának a terjesztését, vagyis a

missziót. Lehet az héber exegézis, lehet ez dogmatikai filozofálgatás, a szentháromságtannak a boncolgatása, vagy éppen lehet a prédikációtan, mindegyik a maga módján az egyház javát és Krisztus evangéliumának a terjesztését kell szolgálja. Amennyiben nem ezt teszi, abban a pillanatban megszűnik keresztyén teológia lenni. A diakónia szak, ami a váradai tanszéknek az alapszakja, azért fontos stratégiaileg, mert az egyházban van, és az egyház szükségleteire válaszol, ugyanakkor a társadalom szükségleteire is válaszol, de keresztyén hitvalló módon. Ezáltal a fogyatékkal élők felé, az özvegyek felé, az árvák felé mozdul ki az egyház. Önálló módon, sokszor semmi tapasztalati előzmény nélkül nagyon sok lelkész – hála Istennek! – elindított öregotthont, árvaházat, különböző szociális szolgáltatásokat, de ha munkatársuk van is ugyan, az legtöbbször teológiaiilag nem felkészült, nem képzett, sokszor még csak nem is hitvalló keresztyén. Legalábbis erre bőven van eset Magyarországon. Mi ehhez a folyamathoz úgy szeretnénk hozzájárulni, hogy olyan diakónusokat képzünk, akik felkészült, Bibliát olvasó szakemberek. Fontos lesz a már szociális intézményt vezető lelkipásztorok szerepe is, akik majd év közben, nyári gyakorlatokon mentorként fogadhatják a gyakorló diakókat.

– Egyetemi diplomával lehet-e megfürdetni egy öreg, magatehetetlen embert? Vállalják-e ezt is a mai diakónusok?

– Ha az ember nem éli meg a keresztyén hitét naponként, akkor nincs honnan erőt meríteni. A keresztyénség arról szól, hogy odamenni, megölelni az elesettet, az árvát, a koszosat, és hogyha koszos lesz az ingem meg a nyakkendőd, akkor az vele jár a krisztusi szolgálattal. Egy diakónus számára az egyetemi diploma a szakmaiság és felkészültség jele. Ők, reménység szerint egy missziói célt szeretnének elérni, amelynek a diploma az eszköze, nem a végcélja.

– Mennyiben több a diakónus, mint a szociális munkás? Lehet-e tenni megkülönböztetést?

– A megkülönböztetést meg kellene és nagyon fontos is tenni, mert egy diakónusban sokkal érezhetőbben meg kell jelennie a keresztyén kegyességnek. Egy diakónus magát az egyház Urát viszi és képviseli az elesettek felé. A diakóniai szolgálatban Krisztus nevében történik a cselekvés, a másik ember felé való odafordulás. Itt nem csak a szociális dolgokról van szó, hogy elmegyek és meglátogatok egy elesettet, egy árvát, egy özvegyet, hanem a lelkigondozásról és a keresztyén bibliai közösséggvállalásról is.

– Ha valakinek már van szociális munkás végzettsége, ráépülhet-e, hasznos-e egy diakónusi képzésen is részt vennie?

– Feltétlenül hasznos, mert a szakmai felkészülésen túl itt egyfajta lelki ráhangolódást, kegyességet, új szemléletet is kaphat a kiváló keresztyén szakmai tudás mellett.

Templomban, prédikáció közben is lehet aludni. Főleg, ha hosszú egy igehirdetés, elszunyókálhat a hallgató, mint egykor a bibliai történet szerint Eutikhus. Valaki egyszer így magyarázta el ezt, amikor ő saját maga is unta azt, amit mond: Pál apostol hosszan prédikált, Eutikhus belealudt a prédikációba, leesett a harmadik emeletről, meghalt. Pál pedig „becsületből” feltámasztotta.

Sok beszéd, szegénység – szokták mondani. Sokszor elgondolkodom egy-egy ünnepi szónoklat hallatán is: nem lehetett volna ezt rövidebben? És a legtöbbször a válasz a kérdésre az, hogy lehetett volna frappánsabban is összefoglalni. Amellett, hogy rövidebben beszéljünk, fontos odafigyelni mondandónk tartalmára is.

Egy régi történet szerint egyszer izgottan rotott be valaki Szókratészhez:

– Figyelj ide, Szókratész! El kell neked mondanom valamit...

– Állj csak meg egy kicsit – szakította félbe a bölcs. – Azt, amit te nekem mondani akarsz, átszítáld-e már a három rostán?

– Milyen három rostán? – kérdezte a hírhozó elcsodálkozva.

– Igen, barátom, három rostán! Nézzük csak, az, amit te mondani akarsz, átmege-e a három rostán: az első rosta az IGAZSÁG. Ellenőriztél-e valóban mindent, amit el akarsz nekem mondani, hogy igaz-e?

– Nem, én így hallottam, illetve úgy gondolom, meg azt mesélték, hogy...

– Jó, jó, de bizonyára a második rostával már próbálkoztál: a JÓSAG rostájával. Mindaz, amit nekem el akarsz mondani, ha nem is bizonyítottan igaz, de legalább jó és szívderítő dologról van szó?

Tétovázva jött a válasz:

– Nem, nem, sőt ellenkezőleg...

– Hát akkor – szakította félbe őt a bölcs – nézzük csak a harmadik rostát: lássuk, SZÜKSÉGES-e nekem ezeket a dolgokat hallanom vagy tudnom, ami téged ennyire felzaklatott?

– Hát, tulajdonképpen szükségesnek sem mondható igazán...

– Tehát – mosolygott Szókratész –, ha az, amit el akarsz nekem mondani, se nem igaz, se nem jó, és még ráadásul nem is szükséges, akkor felejtsd el gyorsan, és ne mérgezd vele se a magad életét, se az enyémet.

A nyaralások idején rengeteg dolgot megbeszélhetünk, átbeszélhetünk családtagjainkkal. Olyanokat, amikre mások nincs időnk. De nem árt olyankor szavainkat is vakációba küldeni! Ha nem másért, azért, hogy frissebbek, kipihentebbek és hatásosabbak legyenek azok, egy kis hallgatás után.

Vigyázzunk arra, hogy ne mérgezzünk szavainkkal, hanem mindenkor az életet és a feltámasztást gerjesszük velük!

IMÁDSÁG A MÉLYSÉGBEN

„Meddig rejtet el orcádat tőlem?” – kérdezi a 13. zsoltárban egy olyan ember, aki nagy mélységben van. Négyyszer hangzik fel a kérdése: Meddig? Uram, meddig feledkezel el rólam? A zsoltáros még mélyebbre hatol: Meddig rejtet el orcádat tőlem? Úgy tűnik, mintha Isten máshova nézne, mintha elfordult volna tőle. Ha Isten elfeledkezik róla, és máshova tekint, akkor az ellenség legyőzi őt.

Vajon mi a nagy mélység a zsoltáros életében? Talán valamilyen szükségéről, vagy fájdalomról van szó. Talán egy fiatalemberről van szó, aki nem ismeri fel az életében az Istent. Vagy egy olyan emberről, aki csapást csapás után szenved el, és úgy gondolja, hogy Isten elfeledkezett róla. De lehet ez az ember egy olyan valaki, aki manapság az egyházban munkálkodik, szorgoskodik, közben úgy érzi, hogy hite meggyöngül.

A zsoltáros Istenhez kiált, és Őt kérdezi: meddig fog ez tartani? Beszélhet-e így a zsoltáros az Istennel? Köteles-e Isten válaszolni? Kell-e, hogy segítsen Isten? De, ha Isten nem segít, akkor a halottak közé sorolhatja magát. Ha Isten elfordítja tőle az orcáját, akkor ő a sírba fog szállni.

Ebben a zsoltárban a magányosságról is szó van. Az a baj, hogy az ellenség jelen van, de Isten hiányzik neki. S akkor hogyan is imádkozik? Nézz ide, felelj nekem, Uram, Istenem, világosítsd meg szememet. Azt mondja az Úrnak: Te, Uram, elfeledkezhetsz rólam, elrejtethet orcádat előlem, de az nekem már nem élet, Uram! Elszakadhatunk az Úrtól, eltávolodhatunk Tőle, a mélységes veremben vándorolva mégis kiálthatunk Hozzá!

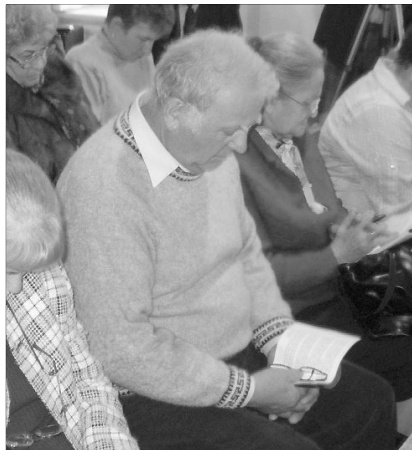
A zsoltáros nagyon fontosnak tartja az Úrban való bizodalmat. Olyan fontos neki, hogy énekel róla. Az életében még semmit sem tapasztalt róla, de Isten Lelke megtanítja, hogy bízson az Istenben, az Ő szabadításában, abban, hogy üdvösséget akar adni neki. Ekkor lángra lobban a szívében az Isten iránt való hit. Ez az a legmélyebb alap, ami harcainkban, tusakodásaink közepette megtart és megérteti velünk, átéljük a csoda megtapasztalását: Isten az üdvösség Istene! Ez ma is megtörténhet veled, ha a szükségekben, az egyedülállásban, a fájdalomokban Istenhez imádkozol.

Nyújtsd ki kezedet Isten végtelen szeretete, kegyelme és szabadító hatalma felé!

CSOMAY ÁRPÁD

AZ IMÁDKOZÓ REFORMÁTUS EMBER...

Az őskeresztyén gyülekezet életében az apostolok tudománya mellett az imádkozás is meghatározó istentiszteleti tényező volt. Az imádság egyszerre intim, bizalmi lelkigyakorlat, és közösségi, nyilvános cselekvés. Egyformán „Istennel való magányos beszélgetés” és háztetőkről hirdetett igazság.

Jézus beszél arról, hogy az imádkozó ne legyen bőbeszédű, és használja ki a belső szoba adta csend, elvonulás lehetőségét. Magányos imádsága azonban nem távolítja el Őt a templomi gyülekezettől. Napjainkban ez a kérdés feltétlen magyarázatra szorul. Kétség nem férhet hozzá, hogy a személyes meggyőződés nélkül elmondott imádság, színészkedés, képmutatásá válik, amit Isten nem kedvel.

Viszont az is tagadhatatlan tény, hogy amikor imádságom kizárólag belőlem indul ki, és velem foglalkozik, megreked az individuum szintjén, akkor máris meglazul a gyülekezettel való kapcsolat, és az istentiszteletem már semmiképpen nem lesz „közmunka” (liturgia). Az objektívtól való eltávolodást, és a szubjektív irányába történő elmozdulást megfigyelhetjük a gyülekezeti énekek alakulásában: a 16. századi reformáció idején kivétel nélkül többes szám első személyben énekel a gyülekezet (pl. Erős vár a mi Istenünk; Feltámadt a mi életünk), a pietizmustól fogva napjainkig egyes szám első személyre vált (pl. Maradj velem; Velem vándorol utamon Jézus).

A közösségi értékek válságában, amikor az összetartozás már nem jelent etikai parancsot, és az egyén nem tűri, hogy megmondják neki, mi a helyes, mit kell tennie – a helytelen imádságnak, ill. a helyén való imaközösségnek döntő befolyása lehet arra, hogy a társadalom egészen elszemélyesedik, vagy megérti az isteni ige objektív üzenetéből a Szentlélek ajándékainak pazar gazdagságát. Ebben a karizmatikus szinkavalkádban a keresztyén szabadság határain belül (1Kor 6,12) minden ember teljes egyéniségében kibontakozhat.

Hogyan imádkozunk helyesen? Hol lehet ezt megtanulni? Senki sem születik úgy, hogy tud imádkozni. Ez egy olyan dolog, amit el kell sajátítanunk, amiben lépésről-lépésre fejlődhetünk. Nagy tévedés, hogy csak a lelkész tud szépen imádkozni (vannak reformátusok, akik így gondolják, ezért rábízák a lelkipásztorra, hadd imádkozzék). Másik végzetes tévedés, ha látjuk, hogy Zoltán vagy Mariann a bibliaórán olyan folyékonyan imádkozik a saját szavaival, mi pedig nem tudjuk őket utánozni... Nem kell utánozni őket!

Isten csodálatos módon gondoskodik tankönyvről az imádkozni akaró kezdők és haladók számára. Dietrich Bonhoeffer (1906-1945) páratlan felfedezést tesz a Zsoltárok könyvéről: „Úgy gondoljuk, ha valakinek csordultig a szíve, az magától is imádkozni kezd, ha pedig nem, sohasem fogja megtanulni annak módját. Veszélyes tévedés ez, mely a keresztyénségben manapság igencsak elterjedt, mintha a szív saját természete szerint imádkozni tudna! Amire a szív önmagától is képes – kíváncsni, reménykedni, sóhajtozni, panaszkodni, ujjongani –, azt összetévesztjük az imádsággal. Ezzel viszont a földet és eget, az embert és Istent cseréljük fel. Mert az imádkozás nem egyszerűen csak szívünk kiöntését jelenti, hanem azt, hogy az ember a maga tiltott vagy éppen üres szívével utat talál Istenhez, és vele beszélgetni kezd. Nincs az az ember, aki erre képes volna önmagától, ehhez Jézus Krisztusra van szüksége.”

Bonhoeffer rácsodálkozik arra, hogyan kerülhettek a zsoltárok (=emberi imádságok) a Bibliába (=Isten igéje). Létezik olyan, hogy az emberi beszéd Isten igéjévé válik? Mi a titka a zsoltároknak? A válasz meglepően kategorikus: a zsoltár azért lehet egyszerre emberi és isteni imádság, mert Jézus Krisztus, aki Isten és ember, fohászokodik bennük értünk és velünk. A keresztfán zsoltárt imádkozó Jézus Bonhoeffer szemében nem azt bizonyítja, hogy a Názáreti jól megtanulta az Ószövetséget, hanem egyenesen az Ő szerzőségét éri tetten benne. Jézus fogalmazza meg a zsoltárokat, s közvetíti a Szentlélek által Dávidnak, Kórahnak és fiainak!

Kezdő imádkozónak a zsoltárokat kell elővenni, s anélkül, hogy kiválogatná közülük, ami tetszik, az 1-től elindulva 150-ig napról-napra imádkozni.

Bonhoeffer módszere ebben áll: „elsőleges kérdésünk ne az legyen, hogy hogyan kapcsolódnak ezek hozzánk, hanem az, hogy mi közülük Jézus Krisztushoz... A cél tehát nem az, hogy a zsoltárok éppen azt fejezzék ki, amit mi pillanatnyilag bensőnkben érzünk... Nem az a fontos, hogy mi éppen mit szeretnénk kérni, hanem Isten mit akar, hogy tőle kérjünk. Imáinkat nem szívünk szegénysége, hanem Isten Igéjének gazdagsága kell hogy meghatározza.”

(folytatás a 9. oldalon)

...ÉS AZ IMÁDKOZÓ REFORMÁTUS GYÜLEKEZET

Az imádságról valaki egyszer megkérdezte: miért kell templomba menni, ha egyedül, otthon is tudok imádkozni? Nem is sejtjük, mennyire elterjedt ez a fajta vélekedés a magyar reformátusok között! De miért is? Hiszen még prédikálunk is a személyes döntésről és a személyes hitről!

Olyan ez, mint egy focimeccs a tévében. Valós időben, ugyanazt a játékot, ugyanazokkal a szereplőkkel látjuk, mint a stadionban. Mégis más a képernyő előtt szurkolni, vagy a helyszínre jegyet váltani, és a stadion lelátójáról a többi lelkes szurkolóval élvezni a mérkőzést.

Ugyanez a helyzet az istentisztelettel! Nem azt mondom, hogy az otthoni ima, a magányos ima nem jó, hiszen annak is megvan a helye, hanem meggyőződéssel állítom, hogy nem ugyanaz, mint a közösség imája. Nem lehet, nem szabad a kettőt egymás ellen kijátszani, viszont részrehajlás nélkül érezzük, hogy amikor egy közösség imádkozik, az valahogy több, mint az egyes ember kegyessége! Am szurkoljunk Jézus Krisztus csapatának (az egyháznak) otthon is, magunkban is, de vasárnap feltétlenül ott a helyünk az „elő kapcsolás”, az „elő adás” helyszínén, a többi elszánt, lelkes támogató társaságában!

Bonhoeffertől tudjuk, hogy nagy hiba volt számúzni a zsolnárokat az istentiszteletéről, újralfedezésükkel azonban „nem sejtett erők áramlanának ismét a keresztény gyülekezetbe”. A német teológus hadat üzen egy a pietista körökben is meghonosodott, jóllehet eredetét tekintve a 16. századi reformációtól folyamatosan lappangó, kezdetben antiszemita, majd inkább liberális gondolatnak (Feuerbach, Strauss és követőik, akik a történelmet és a vallást állandó dialektikus fejlődésben látták, aminek a csúcsa a jézusi erkölcs-vallás, s végül: amikor az emberek eljutnak a tökéletes jószág fokára, Isten országa bennük valósággá válik). Eszerint a zsolnárok és általában az Ószövetség a kegyesség hiányos előfokai voltak, amelyeket az Újszövetség meghalad és felülír. Bonhoeffer

leleplezi ezt az áltudományos magyarázatot, és rámutat, hogy képviselői „lelkebbek akarnak lenni, mint Isten maga”. Az imádságot új dimenzióba helyezi azzal, hogy Isten dicsőítésének és hálaáldozatnak nevezi.

Helyben vagyunk: az imádság célja elsősorban a teremő, megtartó és örökké szent Isten imádása, s csak miután ezt felajánlottuk, tudjuk Jézus által kérni az egészséget, gyógyulást, vigasztalást, ellenségtől oltalmat, halál ellen bátorítást, földi javakat, családi békét és a nemzet megmaradását. A zsolnárokban rajzolódik ki az eredeti ember minden arcvonása: mégpedig Jézus Krisztuson keresztül leszek eredeti, és leszek ember.

Csak a legújabb idők liturgiátörténeti kutatásai derítették fényt arra, hogy a magyar reformátorok nem a misét fordították anyanyelvre (szemben Lutherrel és a Deutsche Messe-vel), hanem a szerzetesi közösségek napszaki könyörgésének, a zsolozsmának a forogatókönyvét ültették át magyarra, és ez lett a Kárpát-medencében a gyülekezeti istentisztelet formája. A szerzetesek minden nap 8 – közösségi! – imaórát tartottak: éjszaka (matutinum), hajnalban (laudes), a nap különböző óráiban (prima, tertia, sexta, nona), a vecsernyét (vespera) és a napot befejező imádságot (completorium). A papoknak és szerzeteseknek ez hivatali kötelessége volt (=officium), elmulasztása súlyos bűnnek számított. A zsolozsma bibliai ihletését a Zsolt 119,164 versében találjuk: „naponta hétszer dicsérlek téged igazságos ítéleteidért”, de a 92. zsolnárt is utal rá, hogy Isten dicsőségét, irgalmát kora reggel és késő éjjel is vallja, hirdeti a hitben járó ember. A nap kilencedik órájában tartott imáról olvasunk az ApCsel 3,1 és 10,30 verseiben. Szent Benedek regulája már részletesen szabályozza a zsolozsmát.

Mi történik a magyar reformációban? A zsolnározás kilép a kolostorok világából, immár az egész gyülekezet imaszolgálatává válik: a hívek egyetemes papságának a „hivatali” kötelessége. Kálvin külön úton indul, de végül ugyanarra a következtetésre jut, mint a magyar reformátorok: a genfi dallamra énekelt zsolnárokkal ő is – Fekete Csaba találóan summázza – a laikus szerzetesség alapjait fekteti le.

Lelkészeink rendszerint rögtönözve imádkoznak úgy, hogy sem ők, sem a gyülekezet nem érzékeli, hogy mi a szerepük ezeknek az imádságoknak: számtalan gondolat keveredik bennük. A teológián két félévbe sűrített liturgika tantárgy nem alkalmas arra, hogy megértesse a leendő lelkesekkel, az imádságra legalább annyit kell készülni, mint a jó prédikációra, hiszen Isten imádsásáról van szó, ezért az a legkevesebb, hogy szóról-szóra kidolgozzák őket. A helyes imádkozás pedig a zsolnárok elsajátításával kezdődik.

GERÉB MIKLÓS

LUTHER MÁRTON JEGYZETEIVEL ELLÁTOTT KÖNYVRE BUKKANTAK

Luther Márton (1483-1546) egy saját kezű jegyzeteivel ellátott művére találtak rá a franciaországi Elzászban, Sélestat (Schlettstadt) város híres humanista könyvtárában.

A keresztény ember szabadságáról című, latin nyelvű kötet Beatus Rhenanus reneszánsz elzászi tudós gyűjteményéből került elő. A felfedezés segít pótolni egy hiányzó láncszemet, mert e saját kezű javítások ismeretének hiányában eddig nem lehetett tudni pontosan, hogy milyenek is akarta egyik főművének végleges változatát a reformáció atyja – mondta el az AFP-nek James Hirstein, a Strasbourgi Egyetem Rhenanus-szakértője, a könyv megtalálója.

Luther 50. piros ceruzával írt megjegyzéssel egészítette ki az értekezés első, 1520-as kiadását. A saját kezű javítások egyértelművé teszik, hogy milyenek is akarta látni egyik fő művének végleges változatát a német reformátor. A műben jelzett változtatások szinte mindegyike „átvezetésre került” a neves reformátori könyv 1521-es második kiadásába.

Maga a mű azért lényeges, mert Luther erkölcsstanának alapjait fektette le. „A keresztény ember szabadságáról” című művében Luther kifejtette, hogy az ember szabad, senkinek nincs alávetve, csakis Isten parancsainak kell engedelmeskednie. Ugyanakkor a hitből fakad, hogy életét szabadon szentelje felebarátja szolgálatára, és így belső szabadságból legyen „másoknak szolgálója”. A hit lelkiileg Istenhez kötve szabaddá tesz minden más külső kötöttségtől, ugyanakkor az ember „minden dologban szolgálatra kész szolga.”

Mindez ekként foglalható össze a legtömörebben: a felebaráti szeretet tekintetel van a többi emberre, és kész minden jónak a szolgálatára – számol be az MTL.

EURÓPA MAGYARSÁGÁRÓL

Ausztriában, Belgiumban, Csehországban, Svájcban, Németországban, Franciaországban, Angliában, Hollandiában, a Skandináv és a Balti- államokban felbecsülhetőleg negyed millió magyar él. Közülük mintegy 100 ezer a református, de legfeljebb 5-10 százalékát tarthatjuk magyar gyülekezeteinkhez tartozónak. Mindenfelé törtet a megállíthatatlan elvilágiasodási folyamat. A múlt század kilencvenes éveiben bekövetkezett középkelet-európai történelmi fordulat megfelelő politikai értékelésével a nyugatra sodródott magyarok helyzetét is megváltoztatja. Európában egyre több a kurd, az etióp, az afgán, a somáliai, a délszláv, stb. és sorra épülnek a nem keresztény központok – a mecsetek. Meglepően sok lengyel él az európai országokban, a katolikus egyház plébániáin kivétel nélkül mindenütt van lengyel plébános.

Gyülekezeteink törzsgárdája ma már nem „emigráns” – menekültekből áll. Lassan elfogynak az 56-os menekültek. Leszármazottjaik már alig tartanak velünk. Vegesházasságban élnek, többnyelvűek. A mai vezető szerepet vállaló törzsgárda a nyolcvanas évek erdélyi menekülőiből áll. Az erdélyiek „kirajzását” a lényegesen kisebb nagyságrendű jugoszláviai magyarok követték.

Külön csoportot képviselnek a külföldön gyermekvagyást vállaló „au pair” fiatalok, akik egy évig ha kitarthatnak gyülekezeti közösségeinkben. Növekszik a hosszabb-rövidebb ideig közöttünk tartózkodó műszaki fiatalok ill. egyetemi továbbképzésre érkezők száma is. Ők a nemzetközi nagy cégek vonzásában meghatározott feladatkör ellátására érkeznek. Nincs vallásos háttérük – ha van, akkor pedig hiányos. Az állandó jellel itt élőkhez nem kötődnek, egyházi és egyesületi rendezvényeinken csak véletlenszerűen bukkannak fel.

Nehéz a magyar lelkészek helyzete Svájcban és a balti országokban. Külön fejezet az egyedüli nyugati magyar gimnázium gondja Németországban. Svédországban, Norvégiában és Finnországban most állunk át az önfenntartásra alapozott magyar szolgálatra, jogot formálva egyházadó szedésére. Főállásban 40-50 magyar református lelkész dolgozik a befogadó országok egyházi ellátmányának keretében, de csak jó tucatnyi végez magyar szolgálatot, gyakran önként és díjmentesen.

DR. BÉKÁSSY N ALBERT, a NYEMRLSZ világi elnöke

PÁRIZSBAN IS ISTEN KEGYELMÉBŐL ÉLÜNK!

Heddad Anne Marie – Nagy Annamáriával, a párizsi magyar református közösség gondokasszonyával beszélget dr. Békássy N. Albert, gyermekorvos, onkológus.

– *Kérlek beszélj egy keveset magadról!*

– Budapest mellett, Gyömrőn születtem egy évvel a második világháború vége után. Édesanyám, erdélyi református leány, hívő református volt, gyermekeit rendszeresen vitte a templomba. Édesapám párttag volt, de nem akadályozta a templomba járást, csak mondogatta: belőletek sem lesz semmi ebben az országban! Az 56-os események után felköltöztünk Budapestre. Később férjemmel 1970-ben települtünk át Algériába, ahol hamarosan rátaláltam egy amerikai lelkész vezette református gyülekezetre. Ott kereszteltük 1975-ben született fiamat.

– *Hogy kerültél Párizsba? Milyen magyaroknak lenni Franciaországban?*

– 30 éve élek Franciaországban. Leányunk 1974-ben súlyos, de sikeres szív műtéten esett át Párizsban, állandó orvosi felügyelet mellett kellett maradnia, így itt telepedtünk le. Az új országban legelőször egy közeli francia református templomot kerestem meg, aztán 1984-ben rátaláltam a Kulifay Imre vezette párizsi magyar református gyülekezetre. Beilleszkedtem a párizsi magyar református gyülekezet életébe, és ekképp őrizhettem a magyarságomat is. Franciaországban számos magyar szervezet létezik, az itteni magyarság sem egységes, nem is összetartó. A templomban viszont ilyesmire szó sincs: a magyar istentiszteleten jól érzem magamat! Itt közösen Istent dicsérjük, és áldásáért imádkozunk, feladatunk az összefogás, az emlékezés és az emlékeztetés.

– *Mit jelent egy világváros református közössége magyar és református gondnokának lenni – hivatást?*

– A párizsi magyar református gyülekezet Franciaországban hivatalosan bejegyzett egyház, működését az 1934-es hagyományos magyar református zsinat-presbitéri egyházi törvénykönyv szabályozza. A presbitérium is ekképp működik. Közgyűlést tartunk minden évben. Feladatunk jó előre közölni a hívekkel és a nyilvánossággal az istentiszteletek egész esztendei idejét, lebonyolítani az egyházi levelezést, megszervezni az alkalmi szolgálatokat: esketést, temetést és keresztelést. Ha nincs vendéglelkész, akkor a feltámadás evangéliumának hirdetését a temetéseken a presbitérium tagjai látják el magyar és francia nyelven.

– *Egy világváros magyar református közössége hogyan szerveződik?*

– A nyelv közösségteremtő előfeltétel, de a valóságos gondot az anyagiak jelentik. A párizsi magyar református gyülekezet a hívek önkéntes adakozásából élt és él. Kulifay Imre lelképásztor annak idején taxifoförként kereste meg egy darabig a mindennapi kenyérré valót. A párizsi reformátusság soha senkitől, sehonnán nem kapott támogatást. A kis magyar református közösség a lét határán egyensúlyoz, mert gazdag nyugati egyházként került be a magyarországi köztudatba, ami viszont nem éppen így van... Mondhatnám így lett belőlem egyfajta botcsinálta egyházi szervező. A munkavégzést bírom, amit megkönnyít a korszerű műszaki hálós kapcsolattartás. Megoldásként vendéglelkészeket toborozunk istentisztelet tartásra és fogadunk minden hónap első vasárnapján. Az eltelt 18 esztendőben egyetlen alkalommal sem maradt el az istentisztelet: több mint 11 országból 80 valahány református lelkész érkezett és magyarul hirdette az Igét! Széles körben, az interneten is ismertettük a gyülekezeti alkalmainkat. Örömmel nyugtázzuk, hogy még azok is ránk találnak, akik csak átutazóban érintik Párizst.

– *Kisebbségi létben, szétszóratásban lelképásztor nélkül megmaradni magyarnak és reformátusnak?*

– Kulifay Imre halála után, a nyolcvanas években egyfajta egyházzsakadás állt be, és két magyar gyülekezetet is működött, a francia törvények szerint viszont csak a mi bejegyzett közösségünk volt a hivatalos. Megvolt az igény a gyülekezet újra-egyesítésére úgy, hogy a francia reformátusok állták volna a lelkési ellátmány költségeinek felét, a két párizsi gyülekezet közösen annak a negyedét, és a Magyarországi Református Egyház a maradék negyedét. A két párizsi gyülekezet egyesült is, Parajdi Mester László lett a főgondnok, jómagam pedig a gondnok. Aztán elakadt a támogatás az Anyaország felől, és így maradt rám 18 évvel ezelőtt az egyházzervezés, az istentiszteletek megtartása, vendéglelkészek rendszeres jövetelének és alkalmi szolgálatok szervezése.

– *Hogyan tovább?*

– Sajnos nem érezzük biztonságban a jövőnkét. De ne feledjük, a 87 éves – mai nevén – Magyar Protestáns Református Egyház Franciaországban továbbra is létezik, volt és lesz mindaddig, amíg akadnak, akik tovább viszik a zászlót. Voltak mélypontok a múltban is, de, íme, még mindig itt vagyunk. Ha Isten úgy rendelkezett felőlünk, akkor Párizsban a magyar reformátusoknak is nyitva marad a templom ajtaja!

MISZTÓTFALUSI KIS MIKLÓS ÜZENETE A MÁHOZ

„A világnak olyan szegletén élünk, ahol csak holtunkban adják ki a bérünk” – írja Kányádi Sándor a Kis Miklós Gyűjtemény avató ünnepségére írt Kőkoporsó című versében 1991-ben.

A misztótfalusi gyülekezet már régóta ápolja Kis Miklós (1650-1702) emlékét. Gyűjteményes ház van a parókia udvarán, benne sok értékes alkotás, zömében a nagy mester betűivel készült. Molnár József Károly nyugalmazott lelképásztor jóvoltából, aki 30 évig volt a gyülekezet lelképásztora, egy eredeti Aranyos Biblia is a gyűjtemény tartozéka. Kis Miklós 1685-ben saját költségen, saját betűivel készítette ezt a bibliakiadást (összesen 4000 darabot), s hozta haza magyar népének. Kora hatalmas irigységéből, meg-nem-értésből súlyos ítéletet mondtak ki felette: eltiltották nyomdai és közéleti munkálkodásától. Hiába volt részéről az Eklézsia megkövetése, igazának, jóhiszeműségének bizonyítása, a hatalmasságokkal vívott harcából nem ő került ki győztesen, „arc-al a földre borulva” élte le meghurcolt életének utolsó éveit Kolozsváron. A Házsongárdi temetőben alusza örök álmát. Utolsó gondolatai az Úristenhez szálltak, arcát felemelve, fohászát a magasságos Istenhez küldve, mert meg volt győződve, hogy Ő nem hagyja el népét, nemzetét. Minden bajbajutotton csak Ő képes segíteni.

2002-ben az itteni templomban történt meg Kis Miklósnak, a református egyház általi rehabilitációja, halála után 300 évvel. A rehabilitáció emlékét a református templom cintermében felállított gyönyörű kopjafa őrzi. A templomban egy emléktábla hirdeti, hogy itt konfirmált. 2013-ban post mortem Misztótfalu díszpolgárává avatták.

Az utóbbi időben Ecsedi Árpád lelképásztor és Pozán Edit gondnoknő támogatásával szoborállításra gondolt a presbitérium, ami most valóra vált. Gyűjtést hirdettek, támogatókat kerestek, pályázatokat írt a tiszteletes úr, s a terv Isten segedelmével tetet iltött Deák Árpád szobrászművész munkája nyomán.

A szoboravatón sok emlékező gyűlt össze, köztük lelkészek, neves politikai személyiségek, civilek, az ügy támogatói. Mindnyájan

imádkozó és emlékező szívvel hallgatták végig az ünnepi istentiszteleten Csúry István püspök igehirdetését abban a templomban, ahová gyermekkorában Kis Miklós is járt és konfirmált.

Az igehirdetésben elhangzott, hogy Misztótfalusi Kis Miklósnak nem volt könnyű élete, nagyon sok megpróbáltatásban volt része, de hitt az Úrban s ügye igazában. Nekünk sem könnyű, a 21. század emberének. Az Úr arra szólít bennünket, hogy bátorságos életet éljünk, soha ne hátráljunk, foggal-körömmel küzdjünk igazunkért, s azért, ami a miénk. Legyünk imádkozó szívűek, a bűnt ki kell dobnunk életünkéből. A Szentírás a mi szövetségünk Istennel, az abban leírtak szerint próbáljuk cselekedeteinket irányítani.

Ezután a parókia udvarán a Kis Miklós Gyűjtemény előtt felállított szobor avatására került sor. A bronzból készült mellszobor is Kis Miklós nagy szellemiségét sugározza a néző fele. A szoboravatást Kis Miklós-díjak átadása követte. Molnár József Károly nyugalmazott lelképásztor, Pozán Edit, a gyülekezet gondnoka, Romok Márta, a Székely Mária Nőszövetség jegyzője Kis Miklós-emléktáblát és -oklevelet vehetett át, amelyet Magyarország Országgyűlésének elnöke, Kövér László nyújtott át.

Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik megtiszteltek bennünket, Kis Miklós emlékét, és részt vettek az ünnepségen, amelynek a megszervezése és lebonyolítása nagyon sok energiát igényelt mind Ecsedi Árpád, volt misztótfalusi lelkész részéről, mind Pozán Edit gondnokasszony és a Nőszövetség asszonyainak részéről. Itt kell megemlítenem azokat a lelkes férfi gyülekezeti tagokat és presbitereket, illetve a koltói énekkart és a helyi fúvószenekart is, akik mindvégig kitartó munkájukkal támogatták ezt a nemes ügyet.

Mindenki emelkedett lélekkel indult haza az ünnepségről, és valószínűleg nem felejtí el egyhamar azt az élményt, amelyet ez az ünnepi délután nyújtott. Hiszünk, hogy még sok ehhez hasonló megemlékezésre és emlékeztetésre fog sor kerülni. Misztótfalu méltón lehet büszke nagy szülöttjére!

ROMOK MÁRTA, a Székely Mária Nőszövetség jegyzője

A KÁRPÁT-MEDENCEI REFORMÁTUS KOLLÉGIUMOK XX. TALÁLKOZÓJA

Zilahon, a „hepehupás vén Szilágy” fővárosában került sor a rangos találkozóra. A házigazda iskola, a Zilahi Református Wesselényi Kollégium, joggal választotta a találkozó központi témájának a megmaradás gondolatát.

A zilahi református alma mater a királyhágómelléki három történelmi református kollégium közül az egyetlen, amely még mindig nem költözhetett vissza az ősi schola épületébe. Az otthonként szolgáló, egykori munkásszállóból kialakított iskolaépületben a hit, az akarat, a megmaradásba vetett rendületlen bizalom megteremté számára is a fejlődés gyümölcset.

A házigazdák gazdag programmal várták a találkozóra bejelentkezett küldöttségeket és vendégeket. 38 református tanintézmény fogadta el a szervezők meghívását, ezek közül 24 anyaországi, 3 kárpátaljai, 2 felvidéki valamint 9 romániai (6 erdélyi és 3 partiumi).

Az ünnepi köszöntők után Bogdán Zsolt, a Zilahi Református Egyházmegye esperese mutatta be a templom történetét a hallgatóságnak. Délután a város nevezetességeit tekintették meg, majd az esti órákban került sor egy egyedülálló képcsarnok bemutatására, valamint annak a filmnek a levetítésére, amelyben minden iskola bemutatkozott. A diákok tánc házzal zárták a napot, míg a felnőttek visszavonultak egy rövid szakmai megbeszélésre. A beszélgetést Tolnay István, a KRE világi főjegyzőjének rövid előadása vezette be.

Kedden, a találkozó harmadik napján a résztvevők a zsilahi Botanikus kertet és az almásgalói Sárkánykertet tekintették meg. A fáradt kirándulókat a paniti egyházközség látta vendégül a kultúrotthonban. A fiatalok számára a SDG Református Diákmozgalom munkatársai tartottak foglalkozást, míg a felnőttek véglegesítették a találkozó zárónyilatkozatának szövegét.

KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

A SZOLGÁLÓ LELKIPÁSZTOR

Kicsi és nagy gyülekezetekben is szolgál-tam. Bárhol is szolgáljon az a lelkész, a viszonyok határozzák meg szolgálata eredményességét. Ahogy telnek az évek, egyre inkább látom, hogy mennyire igaza van az apostolnak, amikor azt mondja, hogy „minden dolgokat szeretetben menjen végbe!” (1Kor 16,14). Építeni csak ezzel az indulattal lehet. Itt a nagyvárosban még inkább érzem annak szükségességét, hogy mennyire várják az emberek, hogy hozzájuk hajoljunk. Nem aláhajoljunk, hanem hozzájuk. Ez az igazi tartalma a szolgáltatnak. A ma egyházának egyik legnagyobb kérdése, hogy a lelkipásztorok – sajnos sokrétű feladatok között – mennyire tudnak időt és figyelmet szánni arra, hogy ne csupán megtartsák az istentiszteletet, hanem azalatt a hívek valóban lelkiekben és ismeretekben egyaránt gazdagodjanak.

Ma már több gyülekezetnek is van honlapja, melyre az igehirdetést is felteszi a lelkipásztor, hogy a messzebb lakó hívek is meghallgathassák. Azt tanácsol-nám a kedves szolgatársaknak, hogy hallgassák többször is vissza a maguk prédikációját, mintha a templompadok-ban ülnének, egyszerű hívő emberként. Önjavító hatása van. Bár ennyi esztendő után azt mondom, hogy nagy-nagy türelmük van hozzánk a kedves híveink-nek, de azt is be kell ismerjünk, hogy nem volt ilyen nehéz helyzetben a lelkipásztori életforma, mint manapság, amikor még sokoldalúbbnak, még felkészültebbnek, még lelkesítőbb beszédűnek szeretné tudni a maga lelkipásztorát a gyülekezet. Ha a jövő felkészemzedékének nem lesz lehetősége visszatérni és visszatérni a kimondottan lelkipásztori teendők magas szakmaiságú elvégzéséhez („monohisz-tor”), hanem továbbra is menedzseri, mezőgazdaság-szervező, vetésforgót ter-vező, épületjavítást „santierfelelősként” levezető, pályázatot író és elszámoló polihisztornak kell lennie, hogy túlélje a helyzetét, akkor elhúz az egyházunk mellett a világ, és kiselejtezz bennünket.

Vigasztalásul nyugtázom, hogy a tanulás, az isteni tudományok elsajá-tításához soha nem állt a mai lelkész ren-delkezésére annyi eszköz. A nagy isteni elhívások mellé adja az Úr a nagy lehe-tőségek kimeríthetetlen tárházát. Legyen mindez az anyaszentegyház és a lelkészek javára!

VERES-KOVÁCS ATTILA

ISTEN IGÉJÉNEK HIRDETŐJE

A lelkipásztor legfontosabb feladata az igehir-detés. A prédikáció ahhoz, hogy eredményes legyen, alapos szakmai tudást, folyamatos ismeretszerzést és adottságot igényel. Veres-Kovács Attilát, a Nagyvárad-olaszi gyülekezet lelkipásztorát kérdeztük erről a szolgálatról.

– Akik már hallották igehirdetéseit, azok tudják, hogy prédikációival mennyire le tudja bilincselni hallgatóit. Mi ennek a titka? A fel-készülés, vagy az emberrel veleszületett képes-ség tehet valakit jó igehirdetővé?

– Minden emberi létnek van egy mennyei meghatározottsága és egy földi megjelenése. A kettő nem választható el egymástól. Így, ha valakit tehetségesnek mondunk hivatásában, annak nagyobb részét mindenképpen égi forrásból kapta, a megtanulható szakmai fogásokon túl. Áldás nekem is a Fennvalótól a beszéd képessége és szeretete, mert én is úgy kaptam, amiért szüntelen hálás vagyok. Más-részt pedig hálás vagyok azokért az ügyenge-tőkért, akik gyermekkoromtól irányítottak a vers szeretete felé. Határozottan állítom, hogy ha beszédünket pallérozni, szókincsünket gyarapítani, stílusunkat egyéniesíteni szándé-kozunk, ahhoz nélkülözhetetlen a vers tanu-lása, napi egy-két vers rendszeres, hangos fel-olvasása. Mert szóvá kell tegyük az élet be-szédét, az nem jöhet ki a szánkbul erőtelenül, lelketlenül, meggyőző erő nélkül. Azt szoktam mondani az ifjú lelkipásztoroknak, hogy ha nem támaszkod meg a szavaidat lélekkel, az csak a fülig jut el. A fül és a szív között pedig a legnagyobb a távolság, azt csak a lélek ere-jével lehet közelebb hozni egymáshoz. Egyre kevesebbet társalgunk, beszélgetünk az el(számitó)gépiesült hétköznapjainkban, ezért nincs hogyan kifejlődjön a hang-organumunk, a hangképzésünk és a kiejtésünk. Legnagyobb gondunk az ifjú nemzedék beszédével éppen a megszülető szép gondolatok torz kiejtése. Ma túl sokan hagyatkoznak az elektronikai eszkö-zök manipulálta hangjukra. Be van erősítve a templom, öklömnyi mikrofonok rondítják még az ízlésesen berendezett kicsiny templomainkat is, nem is beszélve a falakra aggatott, oda nem illő hangfalakról. Azokból nem a természetes hang árad.

– Ahhoz, hogy egy prédikáció lekösse a hívek figyelmét, a tartalma kell különösen érdekes legyen, vagy az előadásmód?

– Az utóbbi évtizedben mélyreható elem-zését olvashattuk homiletikai és ekleziológiai tanulmányokban annak a felismerésnek, hogy az egyházunk jövője az igehirdetésen múlik. Ha nem tud igehűségében és formai kiválósá-gában megújulni, akkor a média szórazo-zatásban leköti a híveinket, nem jönnek Igét hallgatni. Azt is megtanultam a majd' negyven évi szolgálat alatt, hogy ami magas szakmai-sággal készült el, annak mindig volt közmeg-becsülése, legyen az igehirdetés, gyűlés előké-szítése, a templom elrendezése az istentisztelet-re, ünnepi műsor megszerkesztése, vagy alkalmi beszéd előadása. Az ellenkezőjét is megta-pasztaltam nem is egyszer. A tartalomnak és a formának a lehető legigényesebbnek kell len-nie. Ennek időserősége soha nem vesz el. Csak ez köti le a hívek figyelmét. Nem kell kirívó retorikára gondolni itt. Példának hozhatnám fel a jól ismert Cseri Kálmán lelkipásztor be-szédmódját. Nem retorikus egyáltalán, de tisz-tán csengenek a szavak, a hangokon túl érzi az ember a lélek erejét, a jól tagolt, világos mon-datok és szavak mögül átüt az erő.

– Ön egy nagyvárosi gyülekezet lelkipász-tora, ahol a hallgatóság jobban odafigyelhet az igehirdető minden mondatára, és kifogásolhat-ja annak bitelességét. Az igehirdető hogyan fo-gadja, ha valakinek más a meglátása, és ho-gyan lehet az ilyen esetekhez helyesen viszonyulni?

– Valóban, sokkal vegyesebb egy nagyvá-rosi gyülekezet összetétele. Hogy milyen lélek-kel hallgatja azt a prédikációt, nagyban függ attól, hogy milyen céllal jött a templomba. Sokszor mi, lelkészek, is a kritikus fülünkkel ülünk be egy másik kolléga igehirdetésére. Mi-vel nagy az esélye annak, hogy a gyülekezetben több nyugalmazott lelkész is templomba járjon, nagyobb az izgalom is az igehirdetőben. De ha éppen teológiai tanár jön vasárnapról-vasárnapra az istentiszteletre – az már kész kihívás, finoman fogalmazva. Többször kap-tam megjegyzéseket a prédikációmra, főleg a teológiai professzortól. De soha nem volt rossz szándékú, vagy elmarasztaló, hanem kiigazító. Többször vitatkoztunk is, ami épülésre volt. Ma is szeretek tanulni attól, aki meglep az Ige friss üzenetével. Bibliaórákon gyakrabban for-dul elő, hogy értelmezési vitába keveredünk a gyülekezet tagjaival. Sőt, nálunk úgy zajlik a bibliaóra, hogy mind a ketten a segédlelkésszel készülünk. Egymást kiegészítve magyarázzuk az Igét, mintha egy élénk vita folyna az Ige kapcsán. Ezt nagyon szeretik a gyülekezeti ta-gok. Azt jobban szeretnénk, ha a híveink bib-liaforgató emberek lennének, akkor még job-ban ösztönöznének bennünket az elmélyülésre. Szóval, rám ösztönzőleg hat, ha nagyrítván vi-tába szállnak a hívek a hallottakkal.

Köszönöm, hogy elmondhattam!

SEBESTYÉN ELŐD

AZ ISTENTŐL KAPOTT MEGBÍZATÁS

„De Isten kegyelme által vagyok, ami vagyok: és az Ő hozzám való kegyelme nem lón hiábavaló.” (1Kor 15,10)

Közel harminchét évi szolgálat után az Arad-Mosóczy-telepi református egyházközség lelkipásztora, Józsa Ferencz, megszabott életkori nyugállományba vonul.

1950-ben született Szilágyperencesnyben, ott végezte az általános iskolát, majd Szilágy-somlyón a gimnáziumot. 1974-ben beiratkozott a kolozsvári Protestáns Teológiára, elvégzése (1978) után rövid ideig Nagyszalontán segédlelkészként szolgált, 1981-ig Szilágy-szegen lelkész. Isten akaratából lett lelkipásztor. Mert Isten megszólította, elhívta és felhatalmazta a lelkipásztori szolgálatra. Amióta Neki adta életét, és szolgálatra szánta el magát, ifjúkorában a teológián, a szolgálat ideje alatt sok próbában és zaklatásban volt része. Döntését soha nem bánta meg, sőt ma is áldja érte az Urat, mert Isten szolgálatában állva, az Ő ügyéért élni, lelkeket menteni a legnagyobb és legdrágább dolog a világon.

1981-ben „fegyelmi okok” miatt a nagylaki szórványgyülekezetbe helyezték, járta a 400 km körzetet Arad és Temes megyékben 21 településen. 1991-ben hívták meg az Arad-Mosóczy-telepi gyülekezetbe. A család ekkor 6 tagú volt, a szülők és 4 gyermek. Megérkezésekor a gyülekezet lelki-anyagi állapota nagyon szegényes volt. Az egy, vasárnap délelőtti istentiszteleten kívül semmi sem volt. A gyülekezet birtokában 110 férőhelyes gyenge állapotban lévő imaház és egy egyszerű lakás, konyha és fürdőszoba volt. Az udvaron romos épület maradványok, használhatatlan állapotban. Abban az időben a megyei és a kerületi vezetőség azon gondolkodott, hogy jó lenne szórványként visszacsatolni a belvárosi gyülekezetbe. Istentiszteletre alig jártak, a lelkipásztor fizetését nem tudták biztosítani.

Józsa Ferencz jól képzett teológus, igehirdetéseinek, lelkigondozásának és hűséges pásztori munkájának nemcsak a Jézus Krisztusba vetett élő hite látszik meg, hanem ő maga sokoldalúan művelt, igazi intellektuel. Amikor ő prédikál, tisztán, minden megalkuvás és hamisság nélkül szólal meg Istennek Igéje, mert Józsa Ferencz mindig kitartott amellett, hogy a Bibliához ragaszkodó, Krisztus központú, a mai ember mai problémáira igei választ adó igehirdetések hangozzanak el a szöszékben. Buzgó szolgálata gyülekezetünkben áldott, maradó gyümölcsöt termelt. Ezek láthatóak először is külső építkezésben: új templom emelkedett a régi dűledező imaház helyén. Már 1992-ben felépült az új lelkipásztori lakás, később melléképületek, ifjúsági és szórványközpont. A Kladovai tábortábor szintén ide sorolható, és még nem is említettük a más gyülekezetében elért eredményeket. Szolgálata idején 2011-2013 között készült el a Maros völgye egyetlen református temploma és mel-

léképülete Németszentpéteren, amelyeket mindenki megcsodálhat.

E külső építkezések mögött a gyülekezet lelki megújulása, hitbeli és számbeli gyarapodása áll. A rendes ünnepi istentiszteletek, bibliórak, imaórak, nőszövetségi, ifjúsági, presbiteri bibliórak, gyermek-istentiszteletek mellett, a gyülekezet nagy nyeresége, hogy lelkipásztora rendszeresen látogatja a beteget, úrvacsorát szolgáltató számukra. Évente két alkalommal iszákosmentő konferenciákat szervez, Kladován gyermek-, tini és ifjúsági tábor működik. Szeretettel szolgálja a szórványban élő híveit Németszentpéteren, Zádorlakon, Székesúton, Sofronyán, Zimádon, támogatja a szegényeket, hajléktalanokat, elesetteket. A lelkipásztorné, Józsa Klára, a gyülekezet kántora, aki minden munkában kiveszi részét, úgyszintén gyermekeik is. A szülőket Isten megajándékozta még további két gyermekkel.

Aktív szerepe van az Egyházkerület és az Egyházmegye életében, és a közéletben egyaránt. Józsa Ferencz nagylaki református lelkipásztor volt az, aki 1989. december 22-én, este az iskola erkélyéről az Ézs 9,19 alapján szólt az egybegyűltekhez: „...a nép, amely sötétségben jár vala, lát nagy világosságot, akik lakoznak a halál árnyékának völgyében, fény ragyog fel fölöttük.” Imádságra és önmérsékletre szólította fel a jelenlevőket.

Testvérgyülekezetünk a goudai (Hollandia) és a szomodói (Magyarország). Amit megéltünk, amiben részünk volt és van ma is, Isten szeretetének a jele, az Ő áldása gyülekezeti életünkben.

Hálásak vagyunk, hogy általuk munkálkodott az Isten, de a mi lelkipásztorunk tudja azt is, hogy hibáink és mulasztásaink vannak, amint Bethlen Gábor mondta: „Nem mindig tudjuk megtenni azt, amit kell, de mindig meg kell tenni azt, amit lehet.” De ha mindent meg is tettünk volna, akkor is haszontalanul szolgálnánk, mert azt tettük, ami kötelességünk volt (Lk 17,10).

Áldásokban gazdag, boldog nyugdíjas éveket kívánunk szívünkéből és szeretettel. Soli Deo Gloria! Egyedül Istené a dicsőség!

KOMÁDI SÁNDOR és TIMIS ERZSÉBET

ESEMÉNYBESZÁMOLÓ KOLTÓ-KATALINRÓL

Szentháromság vasárnapján különleges esemény színhelye volt Koltó. A veldhau-seni gyülekezet 24 tagú küldöttségének jelenlétében, hálaadó istentisztelet keretében átadták a helyi cigányközség temetőjében a ravatalozót. Közös akarás eredménye a létesítmény, amennyiben az Egyház, az Önkormányzat, a német testvérgyülekezet, s a helyi cigányság összefogásával sikerült létrehozni. A Telekiek által az 1800-as évek elején betelepített cigányság sajnos mára feladta az őket befogadó közösség nyelvét. Bár Koltó-Katalin mind a mai napig magyar szótárszórványnak tekinthető, az egységes nemzetállamban gondolkodó politikai vezetés már 1989 előtt elérte közöttük a nyelváltást, azaz hogy anyanyelvük mellett ne a magyar nyelvet használják. Végül is ezen nincs mit csodálkoznunk, hisz mára színmagyar családok esetében is végbement ez a folyamat. (S milyen sajnálatos, hogy e tény miatt sokan már az egyházon belüli nyelváltást sürgetik!) A koltói gyülekezet kezdeményezése felülemelkedett ezen a sajnálatos történelmi valóságon, s a krisztusi szeretet jegyében tette dolgát.

Június 14-én délelőtt Ecsedi Árpád lelkipásztor valamint a vegyes- és kamarakórus Kolozsváron a Pata utcai gyülekezetben szolgált. Délután pedig vendégkórusként a Hídlevei templomban tartott egyházmegyei kórustalálkozón megszolgálták az Urat. Az esemény előzménye, hogy az idei ökumenikus imahetet Ferenczy Miklós, Pata utcai lelkipásztor-esperes nyitotta Koltó-Katalinban, s hozta magával a „fametszetek erdélyi koronázatlan királyának” tartott Gy. Szabó Béla Jelenések könyvéről készített sorozatát, s állította ki a gyülekezeti teremben. Egy hónapig lehetett látogatni a kiállítást, melynek külön rangot adott, hogy a művész halála utáni 100. tárlat volt. Nos, ez az alkalom, amikor a kórus is szolgált, jelentette az apropót a kolozsvári meghívásra nézve.

Bizonyára érdemes megemlítenem azt is, hogy az imahét záróistentiszteletét Bőjte Csaba ferences rendi atya tartotta hatalmas érdeklődés mellett. A több mint 7000 lejes perselypénzt Csaba testvér árvainak ajánlották fel.

Rövid beszámolómmal azt szerettem volna bemutatni, hogy gyülekezeti lapunkban nemcsak az „egzotikus” híradások lehetnek érdekesek, színesek, hanem a helyi események is!

VARGA KÁROLY

KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET
EGYHÁZKERÜLETI
VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG
Szám: 2/2015

A 2015. évi
egyházközségi tisztújítások

VÁLASZTÁSI ÜTEMTERVE

Augusztus 30. (Új kenyér ünnepe)

– A jelölő közgyűlés első ízben való kihirdetése

Szeptember 6.

– A jelölő közgyűlés másodikban való kihirdetése

– Az ügyintéző bizottságok megválasztása

Szeptember 13.

– Jelölő közgyűlés

Szeptember 13.

– A jelöltek listájának kifüggesztése

Szeptember 14-16.

– Óvások benyújtása

Szeptember 17-20.

– Az óvások elbírálásának ideje, az elbírálások kiképzítése

Szeptember 21-25.

– Az ügyintéző bizottságok határozatainak megfellebbezése

Szeptember 27.

– A választó közgyűlés első ízben való meghirdetése

– A jelöltek bemutatása

Szeptember 26.–október 3.

– A fellebbezések Egyházkerületi Választási Bizottság általi elbírálása és a határozatok kiképzítése

Október 4.

– A választó közgyűlés másodikban való meghirdetése

– A jelöltek megkérdezése

Október 11.

– Választó közgyűlés

– A szavazatok összeszámlálása, az eredmény közzététele

Október 12-20.

– A fellebbezések benyújtása

Október 21-25.

– A fellebbezések EVB általi elbírálása és a határozatok kiképzítése

Október 26-30.

– Az új Presbitérium alakuló ülése

– A gondnokok megválasztása

Október 31. (Reformáció emléknapja)

– Az újonnan választott presbiterek fogadalomtétele

Nagyvárad, 2015. március. 23.

Tisztelettel,

KURTA SZABOLCS
EVB elnök

ERDÉLYI MAGYAR KÓRHÁZ ÉPÜL NAGYVÁRADON

A magyar állami támogatással építendő Nagyvárad Református Kórház terve nagy visszhangot kapott mind a magyarországi, mind a romániai közéletben. Csűry István királyhágómelléki református püspök nyilatkozott az ügy háttéréről.

– A kórház terve már a 2010-es beiktatásakor a prioritások között szerepelt. Miért tartja ennyire fontosnak, hogy megvalósuljon?

– Korábban generális direktorként, 2000-tól kezdve pedig püspök-helyettesként rendkívül sok egészségügyvel kapcsolatos problémával fordultak hozzám. Sok leukémiás gyermek élete rövidült meg azért, mert nem kaphatott a lakhelyéhez közel megfelelő ellátást, nem tudták elvégezni a csontvelő-átültetéseket. Ez ma már Temesváron részben biztosított, viszont a rendelkezésre álló keret jellemzően februárban elfogy, tehát vagy forrást kell találni, vagy át kell vinni a gyereket Magyarországra. Feladatunknak érezzük, hogy ennek a segítségnek intézményes keretet biztosítsunk. Keresztény emberként nem küldhetem el a hozzám fordulókat.

– Ez az intézmény a Királyhágómelléki Református Egyházkerület kórháza lesz, ami a román egészségbiztosítóval fog szerződést kötni, tehát akinek van romániai egészségbiztosítása, az ingyenes ellátásban részesülhet, nem kell érte fizetnie?

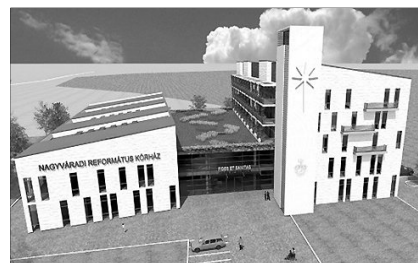
– Sőt, vannak ritka betegségek, amiket a román biztosító sem fedez teljes körűen, mi ezeket is ingyenesen szeretnénk nyújtani, keresünk hozzá támogatókat. Illetve arról a sajnos nem elhanyagolható számú emberről sem feledkeznék meg, akik nem rendelkeznek egészségbiztosítással, hiszen a munkanélkülinek vagy a hajléktalannak is szüksége van egészségügyi ellátásra, amit pillanatnyilag nem kaphat meg.

Világos, hogy országos mértékű változást nem tudunk elérni, de képességeinkhez mérten igenis tennünk kell valamit.

– Az egyház a legalkalmasabb egészségügyi ellátás biztosítására?

– Lehet az egyház feladatait annyival letudni, hogy legyen ígérhetetés, újítsuk fel a műemlék templomot, építsünk új gyülekezeti termet, de ezt én kevésnek tartom, rengeteg komplex probléma van, amiben hallatni kell a hangunkat. Ilyen az egészségügy is. Nem becsülni akarunk a működésébe, viszont segíteni akarunk, ahol tudunk. Nálunk a magas fokú, hiánypótló orvosi ellátás és a hit, tehát a lelkigondozás komplementer módon kapcsolódhatnak egymáshoz. Szeretnénk, ha az orvosoknak Istennel valamilyen kapcsolatuk legyen, valamilyen formában lássanak kapcsolatot a hit és a gyógyító munka között.

Az ápoló személyzetnél viszont el tudom képzelni, hogy egy már egészségügyi szempont-

ból kiképzett ápoló fél év alatt a Partiumi Keresztény Egyetem diakonissza képzésén elsajátítsa a keresztény lelkigondozáshoz szükséges ismereteket.

Mi állandó egyházi jelenlétet szeretnénk ebben a kórházban, ami lehetőséget teremt a teljes körű lelkeszi szolgálatra, hogy mondjuk ne csak a betegnek, hanem a hozzátartozóknak, – legrosszabb kimenet esetén – a gyászolóknak is vigaszt nyújthassunk, felekezetre való tekintet nélkül.

– Mi történik, amikor ebbe a kórházba egy ortodox román ember megy ellátásért?

– Soha senkitől nem kérdeztük, milyen felekezetű. Még a munkatársaimról sem tudom, ki hova tartozik, nem mindenki református. Az orvosainktól is elvárás lesz, hogy mind a két nyelvet bírják. Mint tudjuk, ez ma messze nem általános.

– Lenne mód például a Romániában igen csak hiányos hospice szolgálat fejlesztésére is?

– Pontosan azért ekkora területet vettünk, hogy sok minden kiegészítő tevékenység helyet kaphasson, mint például a hospice, de egy idősgondozó központ is a tervek között szerepel. Minél teljesebb körű szolgáltatást szeretnénk nyújtani. Gondolkodunk egy saját egyházi biztosító kialakításában is, vizsgáljuk ennek a lehetőségeit.

Jelenleg 294 gyülekezetünk van. Ebből 240-250 gyülekezetben jól felszerelt, gépesített az iroda, jellemzően fiatal lelkésszel, és általában munkanélküli lelkipásztor feleségekkel. Tehát az infrastruktúra nagyjából adott, néhol kell csak javítani.

– Eddig ugye vettek 3,5 hektárnyi területet Nagyvárad mellett az egyház pénzén, illetve készülték tervek egy kétszáz férőhelyes kórház-épületre. Mi a menetrend a továbbiakban?

– Lenne egy klinikai-diagnosztikai részleg, illetve egy másik épület a kórtermeknek. Ha a magyar kormány tényleg mögénk áll, akkor egy ütemben meg lehet valósítani. A tervezőnk Tőrek Balázs, aki Magyarországon komoly tapasztalatokat szerzett már kórházépítés és felújítás terén. Ha kormányhatározat születik a támogatásról, akkor lehet konkrét menetrendet hirdetni. (Tasnádi-Sáhy Péter – Erdélyi Riport – kiralyhagomellek.ro)

AZ EURÓPAI KERESZTYÉNSÉG MEGÍZETLENÜLT? HATSZÁZ ÉV UTÁN

A missziói gyülekezet teológiája és gyakorlata címmel rendezett konferenciát a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának missziói bizottsága június 22-26. között Révfülöpon. A nyolcvanas évek második felében, a rendszerváltás előtt indult ez az évenkénti találkozó. A misszió iránt érdeklődő, illetve a missziót végző protestáns lelkészek és gyülekezeti munkatársak egy héten át imádkoznak, tanulmányozzák a Bibliát, előadásokat hallgatnak, a felvetődő kérdéseket megbeszélik, és esténként evangelizációs igehirdetéseket hallgatnak – számol be Szeverényi János a reformatus.hu honlapon.

Idén Johannes Reimer, a missziológia világszerte ismert professzora volt a vendégünk. Ő nem csak tanítja a missziót, hanem „csinálja” is. A huszonöt gyülekezetet alapító lelkipásztor számtalan missziós szervezet, bibliaiskola és konferencia résztvevője, munkatársa. Német származású, a Szovjetunióban született. Családja nem volt keresztyén. Ennek ellenére megtért, és már hívőként hívták be katonának. Mivel hite alapján megtagadta, hogy fegyvert fogjon, büntetőalakulathoz osztották be. Rendszeresen verték, kínozták, egy időben kísérletet tettek likvidálására. A hetvenes években családjával együtt kiutasították a birodalomból.

Európában olyan helyen jön létre gyülekezet, ahol eddig nem volt. Ennél is különösebb, ha a gyülekezet nagy része korábbi muszlimokból áll. Olyan németországi településen született ez a gyülekezet, ahol a lakosság nyolcvan százaléka muszlim, ahol az elmúlt években

keresztyén templomok zártak be, gyülekezetek szűntek meg.

A Boldogmondások tanítása szerint csak azok az Isten országa, akik „lelki szegények”, alázatosak, nyitottak, akiknek az igazi kincse az Isten és az evangélium. A boldogság áldott állapotot is jelent a bibliai kifejezés értelme szerint. Európa távol került ettől a szegénységtől, áldott tapasztalattól.

A keresztyén hagyományú, nyolcvanmillió Németországban, a lakosság töredéke, mintegy nyolcvanezer ember határozza meg a párkapcsolatokkal, a családdal kapcsolatos irányvonalat. Például a kétes értékű gender irányzat hatására egyre több oktatási intézményben biztosítanak a férfi és a női WC mellett egy harmadik helyiséget is azok számára, akik még nem döntöttek el, hogy milyen neműek lesznek... A sok értékes programmal ellátott Kirchentag is évek óta teret ad a homoszexuális mozgalomnak. Idén szado-mazo standot is nyitottak megfelelő irodalommal, prospektusokkal. „A stuttgarti Kirchentag egyértelmű szolidaritását és toleranciáját fejezi ki az azonos neműeket szerető emberek felé.”

AZ EGYHÁZNAK JOBBAN KI KELL ÁLLNIA AZ IGAZSÁGÉRT!

Ezzel a címmel szerveztek Husz János mártírhálálának 600. évfordulóján megemlékezést a cseh fővárosban, Prágában 2015. július 5-6-án, a helyi egyházak állami támogatottságú rendezvényein.

„A németországi Kirchentag forgataga után kicsit szkeptikusan tekintettem erre a rendezvényre, de be kell hogy valljam, a vendéglátó egyházak, az evangélikus-református kötődésű Cseh Testvérek Egyháza és a Huszita Egyház igazán kitettek magukért a programok összeállításában és megszervezésében” – mondta Gáncs Péter elnök-püspök, aki a Magyarországi Evangélikus Egyház képviseletében, Prágában, mintegy nyolcvan ökumenikus vendéggel együtt részt vett a Husz János mártírhálálának 600. évfordulója alkalmából rendezett megemlékezéseken – tudósított az evangelikus.hu honlap.

„Érdekes volt tapasztalni, hogy bár a cseh társadalom rendkívül szekularizált – hiszen a lakosságnak csak mintegy 14 százaléka vallja magát egyházhoz kötődőnek –, mégis a Husz Jánosra való emlékezés összehozta a cseheket, és együtt tudtak ünnepelni az egyházakkal még azok is, akik egyébként nem vallják magukat hívőnek. Kiemelkedő volt a főtéren a megnyitó istentiszteleten egy ókatolikus püspök és egy evangélikus lelkész nő dialógusprédikációja,

valamint az is, hogy felolvasták I. Ferenc pápa levelét is, amelyben a Szentatya a kiengesztelődésről írt, és Husz egyházmegújító szándékát méltatta. A főváros belsejében zajló események rengeteg embert vonzottak, a cseheken kívül sok turista is eljött, és egyfajta városmissziót fejtett ki az ünnep.”

A megemlékezés egyik fő pontja a Bethlehem-kápolna falán lévő emlékmű leleplezése volt, amin egyszerűen csak a Za pravdu! – Az igazságért! – cseh nyelvű jelszó volt.

A huszita mozgalom jelszava a fények és árnyak játéka alapul, és hasonló felirat került elhelyezésre a németországi Konstanzban is, ahol a Husz Jánost a zsinat máglyára küldte.

Husz János halálának 600. évfordulója alkalmából Ferenc pápa fogadta a Cseh Köztársaság egyházi küldöttségét. A pápa egyházi képviselőkhöz intézett beszédében Husz Jánost az Egyház jelentős prédikálójának és reformálójának nevezte. Ferenc pápa kifejezetten hangsúlyozta, hogy szükséges továbbá Husz János tevékenységét és személyiségét tanulmányozni, mivel ő ma már nem a keresztyén ellenségeskedés, hanem a párbeszédre való ösztönzés tárgyát jelenti. „Az irgalommal uralkodó Isten adjon kegyelmet nekünk, mellyel bűnösnek ismerhetjük el magunkat, és képesekké válunk megbocsátani egymásnak” – kívánta Ferenc beszéde végén.

Érdemes elgondolkozni ezen. Bizonyára némi egyháztörténeti elégtételt is érezhetünk mi, protestánsok, a katolikus egyháznak a múlttal való szembenézése rendjén, akár még némi büszkeség is eltöltheti a szívünket, ám ez mégis alapvetően rossz magatartás lenne. Sokkal inkább tanulhatunk ebből.

Mindenek előtt azt, hogy ami ma helyes döntésnek tűnik, az nem biztos, hogy helyesnek bizonyul évszázadok múlva is. Az Egyház – éljen az bármilyen felekezetben – csak örök érvényű döntéseket hozhat. A pillanatnyi érdekek diktálta döntések előbb-utóbb bűnbánatra és szegyenkezésre fognak vezetni – jobb esetben. Az Egyház ebben a világban vándorol, tehát szükségszerűen viszonyulnia kell a világ teremtette helyzetekhez. Viszonyulása viszont nem lehet konjunkturális, körülményfüggő. Ez nem fogja népszerűvé tenni az Egyházat ebben a világban, viszont így büszkes és erős maradhat. Esetleg üldözni fogják.

Másodszor az Egyház legyen mindig kész a bűnbánatra. A protestáns Egyház is. A tévedhetetlenség dogmája bizony még protestáns teológiai gondolkodásunk felett is ott lebeg, árnyékot vetve Isten Kijelentésének ragyogására. Valamikor egy tévedhetetlen pápa rendelte el Husz János megégetését, most egy másik tévedhetetlen pápa tartja hibának ugyanazt. Melyik a tévedhetetlen? A bűnbánó! El kell fogadnunk, hogy az Egyház Ura tévedhetetlen ugyan, de az Egyház Urának méltatlan bár, de hivatalos szolgálói nem mindig azok. Az állandó reformáció állandó önvizsgálatot feltételez és állandó bűnbánatot is. A jól felépített és pontos teológia nem helyettesíti a jól felépített és pontos bűnbánatot.

ISKY ISTVÁN

ÉVFORDULÓ

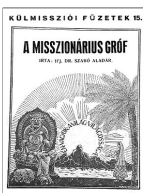
ABACS JÁNOS (1746–1815)

200 éve, 1815. aug. 5-én hunyt el bánffy-hunyadi **Abacs János** (Abáts) erdélyi ref. püspök. Dési lelkész (1774), esperes (1782), erdélyi püspök (1796–1815). Désen lelkészi özvegy-árva gyámintézetet létesít (1792). Újból (1798), szövetségűen kihirdeti az 1791. évi, szabad vallásgyakorlást biztosító törvényeket. Meghonosítja (1807) a konfirmációt *Agenda* című, több kiadást is megért konfirmációi liturgiájának és kátéjának zsinati elfogadtatásával és általánossá tételével (1812).

SZABÓ ALADÁR IFJ. (1890–1948)

125 éve, 1890. aug. 11-én született ifj. **Szabó Aladár** ref. lelkész, egyháztörténész. Bp-i vallásnár (1912), bölcsészdoktor (1917), gödöllői lp. (1917-48), teol. magántanári képesítést szerez Sárospatakon (1927), a *Ref. Híradó* szerkesztője (1934). Egyháztörténeti, életrajzi művei jelentek meg, köztük: *Szükszai György élete és munkássága* (1927); *A misszionárius gróf – N. L. von Zinzendorf* (1934). Aazonos nevű apja „a belmisszió atyja”, a Bethánia Egylet (1903) alapítója.

REMÉNYIK SÁNDOR (1890–1941)

125 éve, 1890. aug. 30-án született **Reményik Sándor** erdélyi evangélikus költő, a kolozsvári *Pásztortűz* (1921) főszerkesztője, az *Erdélyi Helikon* közösség alapító tagja (1926), a „helikoni triász” tagja (Áprily Lajos és Tompa László mellett). Jogi tanulmányait szembetegsége miatt nem fejezi be, 1916-tól az irodalomnak él. Legismertebb istenes versei: *Templom és iskola; Pilátus; Az óriás; Kegyelem; A fordító; Kenyér helyett; Elkéstemek; János evangéliuma; Békesség Istenőt!*

ÖSSZEFOGÁS AZ ÚJMOLDOVAI MAGYARSÁGÉRT

A Resicabányai Református Egyházközség a Templom és Iskola Szórvány Egyesülettel karöltve egyházi programokon túl magyar munkát is végez a Krassó-Szörény megyei szórványban élő magyar embereknek. Krassó-Szörény megyében a 2011-es népszámlálási adatok szerint kb. 3500 magyar ember él, ebből a megyeközpontban, Resicabányán, kb. 1800 ember vallotta magát magyarnak. Persze ennél sokkal többen vannak magyarok. A népszámlálási adatok nem megbízhatóak. Főleg a nagyobb városokban, Boksánbányán, Aninán, Oravicabányán, Nándorhegyen és Újmoldován, de más kisebb településen is élnek magyarok. A megye egyedüli magyar tanintézménye a Resicabányai Református Egyházközség épületében működő, 2011-ben újraalapított Hosszúprogramú Magyar Óvoda, mely 2 szakképzett tanerővel, 14 gyerekkel működik. Az elemi iskola tavaly megszűnt. A gyerekek, fiatalok oktatása fakultatív programokon keresztül, önkéntesek segítségével történik.

Szép Krassó-Szörény megyénk nemcsak turisztikai, de ipari szempontból is nagyon híres. Resicabánya az Osztrák–Magyar Monarchia leghíresebb ipari központja volt, ami mára szinte teljesen leépült. Megyénkben sok bányaváros van, mint pl. Anina, Oravicabánya, Boksánbánya, Újmoldova, mely településekre a 60-as, 70-es években az ország minden részéről sok magyar érkezett. Sokan családjukkal együtt idevándoroltak és itt ragadtak.

Így jött létre az újmoldovai székely magyar katolikus közösség is, akik a mai napig megőrizték magyar identitásukat. Ez többek között annak tulajdonítható, hogy nem keveredtek románokkal. Ennek köszönhetően a kis, de kompakt, kb. 140 lelkes újmoldovai közösségben élő gyerekek is beszélnek a magyar nyelvet.

Először megtörtént ennek a közösségnek a feltérképezése, számbavétele, a székelyek diakóniai támogatása, csoportos kiszállások révén egyházi és kulturális programok szervezése. A Resicabányai Hóvirág Daloskör bethleheimes játékkal, kulturális programokkal szolgált többször is a hálás közösségnek, akiknek évtizedeken keresztül nem volt szervezve ilyen jellegű magyar program.

Mivel az újmoldovai magyar közösség egyházi vonalon sem élheti meg hitét anyanyelvén, azaz nincs nekik biztosítva a magyar nyelvű mise, ezért már 3 évvel ezelőtt megfogalmazódott az ottani közösség részéről egy Magyar Ház létrehozása, ahol a közösség meg-

élheti, ápolhatja anyanyelvét, identitását, kultúráját.

Sikerült szerezni egy földszinti, két szobás ingatlant, melynek megvásárlása, rendbetétele, bebútorozása, infrastrukturális felszerelése 12 000 euróba kerül. Erre a célra szerveztünk az összmagyarságot megcélzó összefogást, illetve gyűjtést. A gyűjtésre való felhívás a facebookon is közzé lett téve „Összefogás az újmoldovai magyarságért” címmel, ahol fel vannak tüntetve azok a bankszámlaszámok, ahova az adományokat lehet küldeni.

Az adományokat a következő címre, illetve bankszámlaszámokra várjuk:

Parohia Reformata Resita
320026 – Resita
Str. Paul Iorgovici nr. 17.
Jud. Caras-Severin, Romania
CIF: 9407912
Bankszámlaszámok:
RO47OTPV510000639031HU01 (HUF)
RO97OTPV510000639031EU01 (EUR)
RO43OTPV510000639031RO01 (RON)
SWIFT CODE: OTPV RO BU
Számlakezelő bank: OTP.

Kérjük, hogy utaláskor a megjegyzéshez írják be: „ÚJMOLDOVA”. Reménység szerint a Magyar Ház már az őstől működni fog, ahol resicabányai támogatással rendszeresen lennének szervezve külföldi meghívottakkal, előadókkal is programok. A terveink között szerepel az ottani magyar közösség megerősítése, jó volna, ha minden ottani magyar ember kérvényezné a magyar állampolgárságot. A Duna-menti, soknemzetiségű városban mindenképpen szép volna, ha a jövőben is lenne magyar élet.

Köszönettel,

MEGYASSZAI ATTILA
RESICABÁNYAI REFORMÁTUS LELKÉSZ,
A TEMPLOM ÉS ISKOLA SZÓRVÁNY EGYESÜLET VEZETŐJE

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Szerkesztőbizottság: Ghitea-Szabó József-Levente, Tótos Beata, Oroszi Kálmán, Rác Ervin, Tokár Sándor, Wagner Erik.
Felölös szerkesztő: Visky István. **Tördelőszerkesztő:** Petrikó Ildikó. **Szerkesztőség:** 410001 Nagyvárad, Moscovoi (Szilágyi Dezső) u. 14. sz. Tel.: 0726-242824, 0259-416067. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro.
Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szentci Kertész Ábrahám Nyomdájában. **Felölös vezető:** Wagner Erik.
A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező irásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.